

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CHU ĐÌNH KIÊN

**ĐẶC TRƯNG HẬU HIỆN ĐẠI TRONG TIỂU THUYẾT
CỦA JOHN MAXWELL COETZEE**

Ngành: Lý luận văn học

Mã số: 9220120

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ VĂN HỌC

HUẾ, NĂM 2020

Công trình được hoàn thành tại:
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM, ĐẠI HỌC HUẾ

Người hướng dẫn khoa học 1: PGS.TS. BỬU NAM

Người hướng dẫn khoa học 2: PGS.TS. TRẦN THỊ SÂM

Phản biện 1:

.....

Phản biện 2:

.....

Phản biện 3:

.....

Luận án sẽ được bảo vệ tại Hội đồng chấm luận án cấp Đại học Huế

Họp tại

Vào hồi.....giờ.....ngày.....tháng.....năm.....

Có thể tìm hiểu luận án tại:

Thư viện Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

.....

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

1.1. Thế kỷ XX là thời đại của bùng nổ công nghệ, tri thức, các ngành khoa học tự nhiên, trí tuệ nhân tạo và cả khoa học xã hội. Sức sản xuất và năng lượng xã hội được tạo ra bằng cả mười chín thế kỷ cộng lại. Đồng thời với nó là những biến đổi nhanh chóng trong đời sống xã hội. Các quan niệm về văn hóa, chính trị, kinh tế, tôn giáo, sắc tộc... cũng thay đổi sâu sắc, nhất là ở phương Tây. Tác động của cách mạng hậu công nghiệp ảnh hưởng không nhỏ đến đời sống văn chương nói chung, lý luận phê bình văn học nói riêng. Với sự xuất hiện hàng loạt thuật ngữ, các trường phái phê bình văn học trong thời gian gần đây đã chứng minh điều đó. Thuật ngữ *chủ nghĩa hậu hiện đại (postmodernism)* ra đời cuối thế kỷ XIX, được xây dựng, phát triển, có nhiều thành tựu nổi bật ở thế kỷ XX, XXI và nhanh chóng trở thành một trào lưu lý luận nghệ thuật, uy tín, tiên phong ở hầu khắp các lĩnh vực: kinh tế, chính trị, triết học, đạo đức, tôn giáo, giáo dục, nghệ thuật,... trong đó có lý luận phê bình văn học.

1.2. Hậu hiện đại là thuật ngữ đa bội, không đơn thuần là trường phái lý thuyết phê bình văn học mà cao hơn là hệ thống triết - mỹ học, là nền tảng văn hóa mới, hay đó là một hệ hình (paradigm) tư duy và tri thức mới. Xuất phát từ quan điểm của các nhà cấu trúc luận, hiện tượng học cho đến giải cấu trúc, **tường giải học**, phân tâm học, ngôn ngữ học, **kí hiệu học**, tân Marxism, nữ quyền luận... nhưng cốt lõi hậu hiện đại là triết học ngôn ngữ. Điềm xuất phát phong phú, phức tạp và chưa đồng nhất, chủ nghĩa hậu hiện đại trong triết học cũng như trong ngôn ngữ chủ yếu xoay quanh việc truy vấn bản chất của ngôn từ, văn bản, sự phản kháng chống lại đại tự sự (grand narrative)... Hậu hiện đại là một lý thuyết chưa hoàn thành, vẫn còn nhiều địa hạt cho các chủ thể sáng tạo. Chưa đi đến hồi kết, nhưng lý luận, nghiên cứu, sáng tạo văn chương hậu hiện đại đã có hiện tượng tiêu biểu. Nhiều nhà văn sáng tác theo khuynh hướng hậu hiện đại như Patrick White, Gabriel García Márquez, Umberto Eco, Italo Calvino, Don Richard DeLillo, Murakami Haruki,... Nghiên cứu một tiểu thuyết gia đạt giải Nobel Văn học trên thế giới như Coetzee là một việc làm thú vị và cần thiết. Với mục đích xác lập những đặc trưng nghệ thuật trong sáng tác của ông, chúng tôi đi tìm những ẩn ngữ bên trong con người nhiều tâm sự đối thoại được bao bọc bởi khuôn mặt lạnh lùng, lối sống khép kín và thứ văn chương đầy quyền uy, ma lực; làm phong phú hơn cho lý luận phê bình hậu hiện đại.

1.3. Coetzee (sinh năm 1940) là nhà văn Nam Phi giành giải Nobel văn học năm 2003, trở thành đại diện tiêu biểu cho văn học của Châu lục đen. So với các nhà tiểu thuyết hiện đại, hậu hiện đại trên thế giới, ông không đem

đến những tác phẩm đồ sộ, hoành tráng mà sáng tác của Coetzee có dung lượng vừa phải, tiết kiệm. Là nhà văn chịu ảnh hưởng sâu sắc từ các bậc thầy hậu hiện đại như F.M. Dostoyevsky, F. Kafka, W.C. Faulkner... trên từng trang viết của Coetzee luôn đau đáu về thân phận con người trong mối quan hệ với cộng đồng, xã hội. Với lối viết giản dị, tinh tế, đi thẳng trực tiếp vấn đề, không màu mè, tất cả bị kịch con người Nam Phi được phơi bày sáng rõ... Văn chương Coetzee đánh thẳng vào tâm lý người đọc và xã hội hậu hiện đại những câu hỏi nhức nhối đến ngột ngạt. Tiểu thuyết của ông được dịch ra nhiều thứ tiếng trên thế giới trong đó có sáu tiểu thuyết đã được chuyên ngữ ở Việt Nam. Hiện nay, ở nước ta việc nghiên cứu lý thuyết hậu hiện đại trong văn học và ứng dụng lý thuyết vào các trường hợp cụ thể đã có nhiều thành tựu. Tuy nhiên, với trường hợp nhà văn Nam Phi Coetzee thì chưa có công trình nào đầy đủ, trọn vẹn. Đó chính là lý do cơ bản và chính yếu giúp chúng tôi quyết định lựa chọn đề tài: ***Đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết John Maxwell Coetzee.***

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: các tiểu thuyết của nhà văn Nam Phi Coetzee. Hiện nay ở Việt Nam đã có 6 tiểu thuyết dịch ra tiếng Việt (*Giữa miền đất ấy, Đợi bọn mọi, Cuộc đời và thời đại của Michael K, Tuổi sắt đá, Ruồng bỏ, Người chậm*). Trong quá trình nghiên cứu, chúng tôi có khảo sát thêm một số tác phẩm nguyên bản tiếng Anh để làm sáng tỏ các đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết của ông.

- Phạm vi nghiên cứu: luận án giới hạn phạm vi nghiên cứu những đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết của Coetzee. Trong đó chúng tôi tìm hiểu đặc trưng tiểu thuyết của ông từ tâm thức thuộc địa/hậu thuộc địa, phương diện nhân vật và các kỹ thuật trần thuật hậu hiện đại, từ đó giúp bạn đọc Việt Nam nhận diện những đóng góp của nhà văn Coetzee đối với văn chương thế giới.

3. Mục đích nghiên cứu

- Mục đích nghiên cứu của luận án nhằm tìm ra những đặc trưng hậu hiện đại trong 6 tiểu thuyết được dịch ở tiếng Việt của nhà văn Coetzee. Từ đó khẳng định, ông là nhà văn hậu hiện đại tài hoa, dị biệt của văn chương thế giới đương đại.

- Là nhà văn chịu tác động mạnh mẽ bởi thể chế Apartheid nhưng tỏ thái độ ngoại cuộc trong cuộc chiến chống chế độ phân rẽ, tiểu thuyết của Coetzee mang tâm thức hậu thuộc địa, ám ảnh lưu vong tâm hồn. Đây cũng chính là mục đích nghiên cứu của luận án nhằm lí giải hiện tượng đó.

4. Cơ sở lý thuyết và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý thuyết

Trong phạm vi luận án này, chúng tôi sử dụng lý thuyết hậu hiện đại để nghiên cứu một tác gia văn học tiêu biểu của Nam Phi - Coetzee. Đến nay, lý thuyết hậu hiện đại đang trên đà vận động với nhiều quan điểm, ý kiến khác nhau, có khi đối lập, trái chiều. Bởi hậu hiện đại là sự hỗn độn, bất tín, lý thuyết của những tiểu tự sự phân mảnh, chấp vá. Sử dụng lý thuyết hậu hiện đại vào nghiên cứu một hiện tượng như Coetzee - đại biểu tiêu biểu của văn học hậu hiện đại trên thế giới không có nghĩa là áp đặt một cách cơ học, vật lí mà chúng tôi luôn xem xét trong mối quan hệ tương thích với tính cách, con người của nhà văn. Đặc biệt gắn với bối cảnh chính trị, văn hóa, xã hội Nam Phi thời kì Apartheid/hậu Apartheid và tâm thức sáng tạo của Coetzee để từ đó có những lý giải về đặc trưng hậu hiện đại. Tất nhiên, một nhà văn sẽ không thể đáp ứng tất cả các đặc điểm của một phạm trù lý thuyết, vì vậy, trong quá trình nghiên cứu Coetzee chúng tôi chú tâm vào đặc trưng tiêu thuyết của ông gắn với tâm thức thuộc địa/hậu thuộc địa, bị kịch con người hậu hiện đại và các phương thức trần thuật tiêu biểu. Ngoài ra, để làm rõ đặc trưng hậu hiện đại trong văn chương Coetzee chúng tôi vận dụng các lý thuyết nghiên cứu khác như: thi pháp học, tự sự học, phân tâm học...

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện luận án, chúng tôi sử dụng phối hợp các phương pháp nghiên cứu chính:

- *Phương pháp lịch sử - văn hóa*: dùng để nghiên cứu, khảo sát các tiểu thuyết của Coetzee từ góc nhìn lịch sử, văn hóa Nam Phi thời kì Apartheid/hậu Apartheid.

- *Phương pháp cấu trúc - hệ thống*: dùng để tìm hiểu, nghiên cứu một cách hệ thống các đặc trưng của tiểu thuyết Coetzee từ đó thấy được những đóng góp của ông đối với văn chương hậu hiện đại Nam Phi nói riêng và thế giới nói chung.

Bên cạnh đó, chúng tôi cũng sử dụng hai loại phương pháp nghiên cứu sau đây:

- *Phương pháp so sánh - đối chiếu*: dùng để nghiên cứu những tương đồng và khác biệt trong đặc trưng nghệ thuật của Coetzee với các nhà văn hậu hiện đại khác (Albert Camus, Franz Kafka, Toni Morrison, Nadine Gordimer và các nhà văn Nam Phi đương đại,...)

- *Phương pháp liên ngành văn học - văn hóa*: nghiên cứu tiểu thuyết của Coetzee trong mối quan hệ với văn học, văn hóa Nam Phi, chúng tôi muốn tìm thấy đặc trưng riêng trong tiểu thuyết của ông cũng như lí giải nguyên nhân tại sao tiểu thuyết của ông lại mang tầm nhân loại.

5. Đóng góp của luận án

Luận án trình bày những đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết của Coetzee, từ đó giúp bạn đọc Việt Nam có cái nhìn cơ bản, tổng thể về tiểu

thuyết của ông cũng như văn học Nam Phi trong bối cảnh thuộc địa/hậu thuộc địa.

Luận án được xem là một trong những công trình đầu tiên, nghiên cứu trong đời có hệ thống các đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết của Coetzee ở Việt Nam, từ đó khẳng định vị trí, tầm vóc cũng như sự ảnh hưởng của Coetzee đối với văn chương thế giới đương đại.

Bên cạnh đó, luận án thể nghiệm lý thuyết hậu hiện đại vào việc nghiên cứu một hiện tượng đạt giải thưởng Nobel Văn học, vì vậy, đây sẽ là công trình định gợi mở cho những công trình tiếp theo của các nhà nghiên cứu khác.

Luận án hoàn thành sẽ là một tài liệu tham khảo hữu ích cho việc học tập, nghiên cứu về tiểu thuyết gia Coetzee nói riêng cũng như chủ nghĩa hậu hiện đại, văn học hậu hiện đại Nam Phi nói chung.

6. Cấu trúc luận án

Ngoài phần **Mở đầu**, phần **Kết luận**, **Tài liệu tham khảo**, **Phụ lục**, nội dung chính của luận án được triển khai trong 4 chương:

Chương 1. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Chương 2. Đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết của Coetzee nhìn từ tâm thức hậu thuộc địa

Chương 3. Đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết của Coetzee nhìn từ phương diện nhân vật

Chương 4. Kỹ thuật trần thuật hậu hiện đại trong tiểu thuyết của Coetzee.

NỘI DUNG

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

1.1. Tình hình nghiên cứu lý thuyết văn học hậu hiện đại

1.1.1. Tình hình nghiên cứu lý thuyết văn học hậu hiện đại trên thế giới

Tình hình nghiên cứu lý thuyết văn học hậu hiện đại trên thế giới có nhiều thành tựu góp phần định hình nền văn học đương đại. Với việc định hình và phát triển một lý thuyết nghiên cứu văn học mới đã làm cho đời sống phê bình trở nên hấp dẫn, sôi động. Tuy nhiên, các nhà nghiên cứu, phê bình hiện nay vẫn còn có những giới hạn khi xác định phạm trù khái niệm hậu hiện đại. *Thứ nhất*, đó là sự chông chéo, có khi đối lập nhau trong việc xác định khái niệm hậu hiện đại. *Thứ hai*, chưa làm rõ cũng như chưa xác định phạm trù cái chung và cái riêng trong khái niệm hậu hiện đại. Với đặc điểm hậu hiện đại của mỗi quốc gia, khu vực có những điểm khác nhau, đặc trưng riêng, các nhà hậu hiện đại vẫn chưa tìm thấy điểm chung trên phạm vi toàn thế giới. Dù muốn hay không khái niệm và nội hàm lý thuyết hậu hiện đại đã hiện hữu trong đời sống phê bình văn học. Nó đã xác lập một hệ hình nghiên cứu chính hiện nay và thực sự có nhiều đóng góp thiết thực, làm sinh động hóa các hướng tiếp cận đời sống văn học.

1.1.2. Tình hình nghiên cứu lý thuyết văn học hậu hiện đại ở Việt Nam

Các nhà nghiên cứu, phê bình ở Việt Nam đã tìm tòi, xác lập lý thuyết hậu hiện đại ở Việt Nam trên nhiều phương diện khác nhau và đạt được nhiều kết quả đáng trân trọng:

- Về lý thuyết phê bình hậu hiện đại, có thể kể đến sự đóng góp của Phương Lưu.

- Về nguồn gốc và quá trình sáng tác văn chương hậu hiện đại có sự đóng góp nhất định của Nguyễn Văn Dân. Còn La Khắc Hòa mang đến những vấn đề giải cấu, giải thiêng các đại tự sự.

- Trong lĩnh vực nghiên cứu, vận dụng vào các hiện tượng văn học cụ thể ở Việt Nam và thế giới có thể kể đến: Hồ Thế Hà, Lê Huy Bắc, Nguyễn Thị Bình, Bửu Nam, Trần Huyền Sâm, Nguyễn Hồng Dũng, Phan Tuấn Anh, Phùng Gia Thế, Thái Phan Vàng Anh...

- Xuất hiện nhiều luận án tiến sĩ nghiên cứu về các nhà văn hậu hiện đại tiêu biểu cả trong nước và trên thế giới như: Nguyễn Hồng Dũng (Đại học Khoa học Huế), Nguyễn Văn Thuấn (Đại học Sư phạm Huế), Phan Tuấn Anh (Đại học Khoa học Huế), Phùng Gia Thế (Đại học Sư phạm Hà Nội 2), Lê Thị Diễm Hằng (Đại học Sư phạm Huế),... Điều này cho thấy tình hình nghiên cứu lý thuyết và vận dụng trong nghiên cứu hậu hiện đại đang trở thành xu thế nổi trội hiện nay.

1.2. Tình hình nghiên cứu về Coetzee

1.2.1. Nghiên cứu về Coetzee trên thế giới

- Giới nghiên cứu, phê bình văn học trên thế giới rất quan tâm đến hiện tượng Coetzee, tiêu biểu có: Teresa Dovey, David Attwell, Malan Rian, Emanuela Tegla, Patrick Hayes... Không chỉ có các công trình tìm tòi khám phá về con người mà còn định hướng biểu hiện hậu hiện đại trong các tiểu thuyết của ông. Trong quá trình tổng quan, chúng tôi nhận thấy có hai hướng nghiên cứu chính về con người và tiểu thuyết của Coetzee:

Thứ nhất: khái quát con đường nghệ thuật và tìm kiếm phong cách nghệ thuật của Coetzee để từ đó khẳng định tầm vóc, sức ảnh hưởng của ông đối với văn học và phê bình văn chương thế giới.

Thứ hai: nghiên cứu các tiểu thuyết của Coetzee để làm sáng tỏ các đặc điểm của lý thuyết hậu hiện đại.

1.2.2. Nghiên cứu về Coetzee ở Việt Nam

Tình hình nghiên cứu về Coetzee ở Việt Nam còn ít, chưa xuất hiện công trình nghiên cứu mang tính khái quát, khai mở. Tuy chưa nhiều, nhưng có một số học giả đã quan tâm đến văn chương của Coetzee như: Lê Huy Bắc, Trần Huyền Sâm, Lê Thị Hường, Nguyễn Khắc Phê, Phạm Tuấn Anh,...

Từ công trình, bài viết của các tác giả trên thế giới cũng như ở Việt Nam, chúng tôi nhận thấy một số đặc trưng tiểu thuyết của Coetzee như sau:

Thứ nhất, tiểu thuyết của Coetzee đều có dung lượng vừa phải (khoảng 200 đến 300 trang), được tối giản đến mức có thể; sử dụng lối hành văn cô điển như các tiểu thuyết thời kì cổ điển, hiện đại...

Thứ hai, mạch truyện của Coetzee đậm chất Kafka, Beckett khi đặt nhân vật vào những tình huống phi lí để họ tự bộc lộ con người bản năng.

Thứ ba, không gian kể chuyện là Nam Phi, giai đoạn sau là Australia, tuy nhiên vượt qua biên giới lãnh thổ của một quốc gia cụ thể, tiểu thuyết của Coetzee hướng đến không gian bao quát để đặt ra các vấn đề mang tầm nhân loại.

Thứ tư, một trong những vấn đề luôn đau đầu trong tiểu thuyết của Coetzee đó là thân phận con người thuộc địa/hậu thuộc địa ở Nam Phi.

Thứ năm, nhân vật trong tiểu thuyết của Coetzee là những con người chân thương với những khiếm khuyết về thể chất và tinh thần.

Thứ sáu, chiến lược trần thuật vừa cổ điển, vừa hiện đại trở thành đặc trưng trong nghệ thuật tiểu thuyết của Coetzee.

Thứ bảy, bên cạnh là tiểu thuyết gia hậu hiện đại, thì Coetzee còn là một nhà giáo, nhà phê bình, nghiên cứu văn chương tầm cỡ. Siêu hư cấu là thủ pháp quan trọng được ông vận dụng tài tình. Đan xen trong tiểu thuyết là các tiểu luận, bài nói chuyện (lesson) về thể loại tiểu thuyết và nghệ thuật trần thuật hậu hiện đại...

* **Đánh giá tình hình nghiên cứu và hướng triển khai của luận án**

- **Về tình hình nghiên cứu**

Tình hình nghiên cứu lý thuyết hậu hiện đại trên thế giới và Việt Nam đang diễn ra liên tục, sôi động, đạt được nhiều thành tựu.

Tình hình nghiên cứu tiểu thuyết của Coetzee trên thế giới đa dạng, phong phú, khai mở nhiều nội dung quan trọng. Đối với trường hợp của Coetzee, với nhiều yếu tố đặc biệt về hoàn cảnh lịch sử (chế độ Apartheid) nên chúng tôi xem ông là **nhà văn hậu hiện đại mang cảm thức hậu thuộc địa**.

- **Về hướng triển khai của luận án**

Thứ nhất, chúng tôi nghiên cứu đặc trưng hậu hiện đại trong tiểu thuyết của Coetzee từ tâm thức và lối viết hậu thuộc địa để thấy được xung đột Apartheid/hậu Apartheid trở thành mối quan tâm hàng đầu của nhân loại.

Thứ hai, từ phương diện nhân vật, chúng tôi đi đến xác định các kiểu con người trong tiểu thuyết của Coetzee. Đó là kiểu con người hoài nghi, cô đơn với thực tại và chính bản thân mình. Con người phi lý mang ý thức phản tỉnh. Kiểu con người bị chấn thương với khiếm khuyết thể chất và tinh thần trở thành nét đặc trưng trong sáng tác của ông...

Thứ ba, từ kỹ thuật trần thuật hậu hiện đại, chúng tôi tập trung làm rõ các vấn đề sau: người kể chuyện với tính chất lưỡng phân ngôi kể; điểm nhìn đa chiều và người kể chuyện không đáng tin cậy; kỹ thuật trần thuật gắn với tọa độ không thời gian. Lối viết giản lược, văn phong tiết độ, siêu hư cấu, giọng điệu hoài nghi, mỉa mai, hài hước đen... là những thủ pháp quan trọng được Coetzee sử dụng trong việc thể hiện thông điệp nhân sinh.

Trong quá trình nghiên cứu, chúng tôi nhận thấy: Coetzee là nhà văn có lối viết **ngụ ngôn đen về xã hội Apartheid/hậu Apartheid gắn với tâm thức hậu thuộc địa và lưu vong**.

Chương 2

ĐẶC TRƯNG HẬU HIỆN ĐẠI TRONG TIỂU THUYẾT CỦA COETZEE NHÌN TỪ TÂM THỨC HẬU THUỘC ĐỊA

2.1. Chế độ Apartheid/hậu Apartheid ở Nam Phi

2.1.1. Đại tự sự Apartheid - thời kỳ lịch sử bạo lực

- Đối với Coetzee, ông không miêu tả trực diện những mâu thuẫn, cuộc đấu tranh bạo động trong xã hội Nam Phi mà đi sâu vào các bi kịch của con người nơi đây phải đối diện hàng ngày. Nếu Nadine Gordimer miêu tả đời sống chính trị, xã hội Apartheid với những trang văn kinh hoàng đẫm máu thì ngược lại, Coetzee lại đi sâu vào những chấn thương bên trong con người để phản ánh cuộc chiến cũng không kém phần khốc liệt.

- Điều đặc biệt trong tiểu thuyết của Coetzee thể hiện ở việc tác giả xây dựng con người trong những hoàn cảnh/ bối cảnh mà ở đó họ không thể biết

thế nào là phải, thế nào là trái. Nếu được lựa chọn một thái độ rõ rệt thì thái độ đó cũng không đem đến một kết thúc cụ thể nào...

- Có thể nói, ở giai đoạn Apartheid, tiểu thuyết của Coetzee đã góp phần phản ánh chân thực, khách quan bức tranh chính trị bạo lực ở quốc gia đa sắc tộc này. Bạo lực trở thành văn hóa, khó có chính quyền nhà nước nào xóa bỏ được...

2.1.2. Hậu Apartheid - thời kỳ lịch sử bất ổn

- Không trực tiếp miêu tả những tàn bạo khốc liệt, tiểu thuyết của Coetzee đặt tình thế hậu Apartheid ở ngoại biên câu chuyện với những ám ảnh đồ vỡ, hoảng loạn tinh thần của con người, hoài nghi hiện thực, phân biệt vùng miền, truy tìm nguồn gốc, đặc biệt là bất ổn trả thù thời kì hậu Apartheid.

- Từ góc nhìn của người da trắng, Coetzee đã phản ánh những bi kịch nói buốt của con người Nam Phi phải đối diện. Bên cạnh sự tra tấn, phân biệt, đàn áp của người da trắng đối với người da đen, các cuộc thanh trừng, trả thù của người da đen đối với thiểu số người da trắng trở thành vấn đề nóng thời kì hậu Apartheid.

- Chủ đề bạo lực tình dục và sự sỉ nhục người phụ nữ xảy ra cả da trắng lẫn da đen. Vấn đề bạo lực đối với phụ nữ da trắng do đàn ông da đen gây ra trở nên phổ biến. Đây là cuộc trả thù cực kỳ đáng sợ của đàn ông da đen đối với phụ nữ da trắng và cả phụ nữ da đen.

- Thời kì hậu Apartheid, người da trắng có thể bị tấn công bất cứ lúc nào. Tình hình chính trị bất ổn, chuyện cướp bóc, hãm hiếp “xảy ra hàng ngày, hàng giờ, hàng phút, ở từng phần trên đất nước này”.

- Xã hội hậu phân biệt chủng tộc Nam Phi đảo lộn vị thế của kẻ mạnh và kẻ yếu. Kẻ mạnh là người da đen, da màu bản xứ. Kẻ yếu là người da trắng bị tấn công. Đồng thời hàng loạt các vấn đề phát sinh như: đói nghèo, bạo lực, hãm hiếp, ngoại tình, đồng tính, dịch AIDS... trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Thời kì hậu Apartheid các mâu thuẫn phát sinh, bạo lực không kém phần đẫm máu như trước. Xuất hiện nhiều xung đột mang tính đối kháng loại trừ nhau, tuy nhiên Coetzee chỉ chú trọng mô tả hai dạng bạo lực: *thứ nhất*, bạo lực tính dục giữa người da đen đối với người da trắng và ngược lại; *thứ hai*, bạo lực từ các cuộc nổi dậy người da đen chống lại người da trắng.

Như vậy có thể thấy tình trạng bạo lực thời kì Apartheid và hậu Apartheid ở Nam Phi trong tiểu thuyết của Coetzee bắt nguồn từ hệ quả của chế độ phân rẽ, lòng hận thù chủng tộc; từ ảm ức của nỗi cô đơn bị ruồng bỏ, lưu vong; từ sự suy thoái kinh tế nhất là đạo đức, nhân phẩm con người; từ hoang tưởng tính dục và bản năng sinh tồn...

2.2. Tâm thức lưu vong và ngụ ngôn chính trị

2.2.1. Tâm thức lưu vong và lịch sử “đen” - “trắng”

Tâm thức lưu vong trong sáng tác của ông có những đặc trưng sau:

Thứ nhất, lưu vong mang tâm thức đánh mất căn cước và hành trình truy tìm quốc tịch vô vọng. Đặc điểm thú vị về con người Coetzee là ông không tự nhận mình là nhà văn của Nam Phi mà xem mình là người viết văn trải nghiệm, một trí thức phương Tây. Đối với ông, mặc cảm lưu vong trở thành nỗi niềm thường trực trên từng câu chữ. Các nhân vật của ông đều loay hoay đi tìm quốc tịch của mình và nhận dạng văn hóa bản địa. Từ quốc tịch của hai nước khác nhau: chính quốc và thuộc địa, người da trắng tìm kiếm nguồn gốc thông qua những vết tích trong gia đình. Chủ đề này thể hiện qua các tác phẩm: *Ruồng bỏ, Người chậm...*

Thứ hai, cảm thức ngụ cư và nỗi hoài vọng quê hương bản địa. Tiêu thuyết *The Childhood of Jesus (Thời thơ ấu của Chúa, 2013)* của Coetzee thể hiện rõ hoài cảm này trong sâu thẳm con người ông.

Trong hầu hết tiêu thuyết của Coetzee, đất nước được mô tả có nhiều cái không: không đường biên giới, không kiểm tra hộ chiếu, người đến không còn biết cội rễ của mình, tất cả dùng chung một ngôn ngữ và không hề nhắc nhở đến khuôn mặt, màu da.

Tiêu thuyết của Coetzee luôn viết về một vùng đất cụ thể của Nam Phi. Đó là không gian thành phố Cape Town với các con đường, bờ biển, ranh giới phân cách khu vực người da đen và người da trắng; không gian của những hoang mạc, nông trại với cát, bụi, cái nóng khô khốc, quyết liệt của thời tiết.

Trong tiêu thuyết của Coetzee có ba kiểu lưu vong cơ bản. *Thứ nhất*, lưu vong trên quê hương của quốc gia khác. Đặc điểm này xuất hiện rõ nét từ sau *Người chậm*. *Thứ hai*, kiểu lưu vong trên chính quê hương mình. Nam Phi không thuộc về da trắng và càng không hẳn về da đen chính quốc. Đây là dạng phổ biến không chỉ người da trắng mà cả người da đen. *Thứ ba*, lưu vong tâm hồn trước bối cảnh xung đột chính trị và nguy cơ đen, nguy cơ trắng mới.

Thứ ba, bị kịch đời tư có tác động lớn đến cảm thức lưu vong trong văn chương Coetzee. Một trong những đặc trưng trong sáng tác của Coetzee là cảm quan xã hội có từ chính đời tư cá nhân ông. Nhất là vào giai đoạn sau, khi tấn bi kịch rộng lớn hơn của Nam Phi hạ màn, Coetzee quay trở về lấy cảm hứng trong cuộc đời mình.

2.2.2. Ngụ ngôn đen (allegory) chính trị Nam Phi

Khi viết ngụ ngôn về lịch sử, nhà văn hậu hiện đại gắn với cảm thức hậu thực dân có khuynh hướng xây dựng lại lịch sử, dịch chuyển góc nhìn, hay giải thích lại lịch sử không chỉ như một dòng sự kiện mà còn như một khái niệm, và trong quá trình đó họ hướng đến khả năng thiết lập một bảng giá trị

mới trong đó những ý thức phản kháng, những dự định còn ẩn khuất trong diễn ngôn lịch sử cũ sẽ nổi lên như một xung lực hình thành văn hóa. Là nhà văn hậu hiện đại tiêu biểu nên Coetzee xây dựng các biểu tượng mang tính ngụ ngôn để vừa phản ánh, vừa quát quát mang tính nhân loại. Đặc trưng này thể hiện không chỉ trong tiểu thuyết mà kể cả các bài giảng, ông cũng phân tích rất rõ điều này. Điều đặc biệt, đặc trưng lối viết ngụ ngôn của Coetzee biểu hiện ở cách ông trình bày thực trạng các vấn đề chính trị, xã hội ở Nam Phi qua ngòi bút châm biếm, mỉa mai, hài hước, giễu nhại. Chúng tôi xem đó là ***lối viết ngụ ngôn đen mang tính “uy mưa”***. Trong sáng tác, Coetzee xây dựng các hình tượng cụ thể, chi tiết nghệ thuật rõ ràng, tuy nhiên tất cả hình tượng và chi tiết đó mang tính biểu tượng cao. Thông qua đó, ông phản ánh bức tranh xã hội, chính trị Nam Phi với những mặt trái đầy biến động, phức tạp.

2.3. Diễn ngôn “kẻ mạnh”, “kẻ khác”

2.3.1. Diễn ngôn “kẻ mạnh” - người da trắng và mặc cảm phạm tội

- Giai đoạn hậu Apartheid khi quyền lực về tay người da đen, một trong những vấn đề nan giải của Nam Phi phải đối diện là sự đàn áp ngược của người da đen đối với người da trắng. Về phương diện là chủ nhân, cai trị nhưng chính bản thân họ cũng không được tự do. Con người mất khả năng, mất quyền năng được đối thoại với thế giới xung quanh. Không chỉ người da đen mà người da trắng cũng rơi vào bị kịch.

- Thời kì phi chính phủ, chủ nghĩa báo thù áp đặt lên trên luật pháp, cấu trúc đời sống tan rã, nơi bản lề của lịch sử con người bị lợi dụng để thanh toán lẫn nhau. Những cuộc truy lùng, bạo động, tàn sát của người da đen đối với người da trắng; người da trắng sống tha hương, bị đe dọa, bị ruồng bỏ. Như vậy, không chỉ người da đen chịu tác động trực tiếp bởi chế độ phân rẽ mà người da trắng cũng gặp không ít bị kịch. Họ bị truy lùng, xua đuổi, báo thù bất cứ ở đâu. Mặc cảm phạm tội thường trực, ám ảnh họ. Người da trắng rơi vào trạng thái kẻ yếu, kẻ khác...

2.3.2. Diễn ngôn “kẻ khác” - người da đen bản xứ và mặc cảm trả thù

Hậu Apartheid, xã hội Nam Phi đối diện với thực trạng phức tạp: sự trả thù của người da đen. Người da đen thanh toán các mâu thuẫn trên mọi phương diện.

Đặc biệt nhất là thời kì Apartheid và hậu Apartheid đặt ra mối quan hệ giữa: ***chủ nhân - nô lệ và kẻ tha hóa***. Giai đoạn Apartheid, quyền lực ở trong tay thiểu số người da trắng, như vậy chủ nhân là da trắng và nô lệ là da đen, da đen là kẻ tha hóa. Khi chế độ Apartheid sụp đổ thì quyền lực ở trong tay người da đen, như vậy chủ nhân là da đen và ngược lại nô lệ là da trắng - kẻ bị khước từ, da trắng là kẻ tha hóa. Nhưng không hẳn như vậy, một Nam

Phi đa chủng tộc và cuộc đấu tranh chống Apartheid nửa vời đã dẫn đến cấu trúc mối quan hệ ba thành tố này không rạch ròi, không đơn giản như nhiều người nhầm tưởng. Khi bàn về nội dung mối quan hệ chủ nhân, nô lệ và kẻ tha hóa chúng tôi nhận thấy bản chất như sau:

Thứ nhất, người da đen vừa nạn nhân nhưng đồng thời là chủ mưu gây ra cái ác.

Thứ hai, mối quan hệ của ba thành tố: sám hối (repentance), oan trái (scapegoats), sự trừng phạt (retribution) xuất hiện trở thành cấu trúc xã hội.

Thứ ba, người da trắng là kẻ gây ra cái ác, phạm tội và là nạn nhân của người da đen và chính bản thân mình.

Thứ tư, đàn ông và phụ nữ (men and women), đen và trắng (black and white), con người và động vật (human and animal) v.v... là các cặp quan hệ nhị nguyên được Coetzee đặt ra trong hầu hết các tiểu thuyết của ông.

Tóm lại, sau khi chế độ Apartheid sụp đổ, tưởng chừng cấu trúc xã hội sẽ trở về trạng thái hòa bình. Nhưng không, Nam Phi đối diện với những mâu thuẫn, khủng hoảng mới, đặc biệt là tâm lý trả thù của người da đen. Bao lực trở nên thường trực đến mức chính phủ không thể kiểm soát. Người da đen sẵn sàng trả đũa bất cứ người da trắng nào trên đất Nam Phi đôi khi không bắt nguồn từ những mâu thuẫn mà từ tâm thức lịch sử.

Chương 3 **ĐẶC TRƯNG HẬU HIỆN ĐẠI** **TRONG TIỂU THUYẾT CỦA COETZEE** **NHÌN TỪ PHƯƠNG DIỆN NHÂN VẬT**

3.1. Kiểu con người phi lí, hoài nghi hậu hiện đại gắn với cảm thức hậu thực dân

3.1.1. Con người phi lí mang ý thức phản tỉnh

3.1.1.1. Con người ngụ ngôn đen về đất nước Nam Phi

- Các nhân vật của Coetzee xây dựng được xem là những phúng dụ đen về đất nước, xã hội Nam Phi đương đại. Bệnh ung thư của bà già Curren trong *Tuổi sát đá* ẩn dụ cho thể chế chính trị Nam Phi thời kì cuối của chủ nghĩa Apartheid. Đó là tình trạng lâm nguy, bế tắc trong bạo lực giữa người da trắng và người da đen. Sự cô đơn, bị bỏ rơi của Magda trong *Giữa miền đất ấy* chính là Nam Phi đang bị cả thế giới quay lưng, bỏ rơi, giờ đây chỉ còn vết tích hoang tàn của hoang mạc. Vị Quan tòa trong *Đợi bọn mọi* biểu tượng cho những phi lí, huyền ảo, hoang tưởng của Nam Phi về một thể chế chính trị có thể tiêu diệt bọn mọi rợ - người da đen hạ đẳng...

- Coetzee không miêu tả sự tha hóa về mặt đạo đức, sự băng hoại về mặt nhân cách mà điều khiến ông đau đầu trở đi trở lại nhiều nhất chính là **sự tha hóa về mặt xã hội**. Tất cả họ đều bị xã hội và thời đại mình đang sống đào thải vô nghĩa lí.

3.1.1.2. Con người mang triết lí trải nghiệm hiện sinh

- Coetzee khéo léo xây dựng hình tượng những con người từng trải. Khi đã đạt đến “độ chín” nhất định, họ trở thành phát ngôn viên thay cho nhà văn những suy tư, nhận định đậm chất triết lí về cuộc đời. Trước tiên là triết lí về sự hữu hạn của thời gian và đời người. Tiếng nói ấy được đúc kết từ sự trải nghiệm, trần trụi của cá nhân trước những vấn đề thiết yếu trong cuộc sống.

- Trong tiểu thuyết, Coetzee thường xây dựng nhân vật từ vị trí của chủ nhân trượt sang một vị thế khác. Đó là những người bị mất hết quyền năng của “kẻ mạnh”. Họ trở thành những người giàu tình thương, bảo vệ “kẻ khác”, nếu có đấu tranh thì yếu ớt.

- Con người mang bi kịch tinh thần với những phi lí, tha hóa trong tiểu thuyết của Coetzee còn thể hiện ở sự lưỡng phân, đấu tranh gay gắt giữa: **tội lỗi và trách nhiệm, tự do và trách nhiệm** (*guilt and responsibility and freedom and responsibility*).

- Có thể nói, **hầu hết các nhân vật của Coetzee đều bị dồn đẩy đến những cảnh huống phi lí trở trêu**. Magda không hiểu được tại sao cô lại sống ở nơi hoang mạc khô cằn này? Cách nào để chống lại sự cô độc ở đây? Vị Quan tòa không hiểu rõ mục đích cuối cùng của chính phủ truy lùng người mọi rợ để khép tội họ chống phá cướp bóc hay còn một nguyên nhân nào khác? Michael K lại càng không hiểu các trạm kiểm soát, thủ tục giấy tờ thông hành lập ra để làm gì khi có những con người như anh chẳng thể làm hại được ai trong xã hội?... Nhân vật của Coetzee ý thức rất rõ về hoàn cảnh sống của mình. Họ đối diện với bạo lực, phi lí để nói lên tiếng nói phản tỉnh xã hội, phản tỉnh lương tri trong mỗi cá nhân mình. Tuy nhiên, tất cả đều trơ trọi, trống rỗng, vô vọng, không hạnh phúc, không tương lai. Mọi cố gắng lí giải, đối thoại của các nhân vật đều vô nghĩa.

3.1.1.2. Con người hoài nghi, cô đơn

- Trạng thái cô đơn, hoài nghi của nhân vật trong tác phẩm của Coetzee xuất phát từ nhiều nguyên nhân khác nhau. Có thể chia con người mang nỗi cô đơn trong các tác phẩm của ông gồm cô đơn về không gian địa lí, thời gian vật lí. Nhân vật Magda (*Giữa miền đất ấy*) cô đơn vì thấy mình cô độc, trống vắng, nhỏ bé trước không gian Phi châu rộng lớn, lạnh lẽo và thời gian lặp lại đơn điệu, tẻ nhạt; Paul Rayment (*Người chặm*) cô đơn vì sống giữa căn nhà không người thân hay ít người thân như Curren (*Tuổi sắt đá*). Nỗi cô đơn của Michael K (*Cuộc sống và thời đại của Michael K*) còn là cô đơn vì bị xua đuổi và rượt đuổi từ không gian này đến không gian khác.

- Bản chất chung của những nỗi cô đơn trên là cảm giác của con người thấy trống vắng, lạc lõng, cần sự sẻ chia của người cùng máu mủ, ruột thịt. Họ cần sự che chở, bảo vệ của người thân.

- **Con người trong tiểu thuyết Coetzee thường cô đơn, bị bỏ rơi lạc lõng, xa lạ với thực tại đời sống.** Một trong những nguyên nhân xuất phát từ phía cộng đồng ruồng bỏ, xa lánh với nhiều lí do khác nhau.

- Bên cạnh con người mang cảm giác cô đơn, lạc lõng vì bị cộng đồng ruồng bỏ và xa lánh, nhân vật trong tiểu thuyết Coetzee còn tự ý thức bản thân họ không thể hòa nhập với thực tại đời sống, đành chấp nhận lẩn tránh để cô đơn, trốn chạy.

- Con người hoài nghi chiếm vị trí chủ đạo trong tiểu thuyết của Coetzee. Khi niềm tin đổ vỡ, con người hoài nghi tất cả, thậm chí hoài nghi chính mình. Con người trong tiểu thuyết của ông thường băn khoăn, trăn trở về nhiều vấn đề trong cuộc sống. Con người giờ đây không tròn vẹn, không đủ đầy, mà là những mảnh vỡ phi trung tâm được đặt gần nhau nhưng lại bất lực trong việc làm tròn lẫn nhau. Khắc họa con người hoài nghi, Coetzee vừa muốn phản ánh hiện thực, vừa muốn nghiền ngẫm hiện thực. Ông mang đến một thế giới rạn nứt, vỡ vụn, bất tín và hoài nghi về các giá trị nhân bản trong việc giải quyết các xung đột xã hội.

3.2. Kiểu con người bị ruồng bỏ, bị chấn thương gắn với cảm thức lưu vong

3.2.1. Con người bị ruồng bỏ

3.2.1.1. Con người độc thoại, mê sảng

- Con người độc thoại, mê sảng là kiểu con người bị mất phương hướng, không có khả năng suy nghĩ rõ ràng, rơi vào trạng thái lưỡng phân trong những cảnh huống tình tảo nhất.

- Nhân vật trong tiểu thuyết của Coetzee dường như bị rơi vào trạng thái mê sảng khi đối diện với hiện thực chính trị Nam Phi. Tiêu biểu thể hiện thông qua Magda trong *Giữa miền đất ấy*. Để tạo nên kiểu con người độc thoại, mê sảng với nỗi cô đơn cùng cực, Coetzee đã đẩy nhân vật vào không gian chật chội, quen thuộc, lặp lại, nhàm chán.

- Có thể nói độc thoại, mê sảng là kiểu nhân vật của văn chương hậu hiện đại khi bị đẩy đến mức tột cùng của cô đơn, bế tắc. Dù chưa phải là tuyệt vọng như các nhân vật trong sáng tác của Kafka, Beckett, nhưng người đọc vẫn nhận thấy nhân vật của Coetzee có những bi quan, chán chường trong cuộc vật lộn khẳng định nhân vị của mình ở hoang mạc Nam Phi.

3.2.1.2. Con người mất kết nối với thế giới bên ngoài

- Con người hậu hiện đại bị đẩy ra khỏi trục quỹ đạo của sự sống, họ tìm cách bấu víu để xác định lại phương hướng, nhưng càng tìm kiếm càng thấy cô đơn, lạc lõng, càng mất kết nối. Các nhân vật trong tiểu thuyết của

Coetzee đều mất kết nối với thế giới bên ngoài căn nhà, nông trang, con đường, đất nước khác. Ngay chính với tâm hồn của mình họ cũng trở nên vô định.

- Tiểu thuyết của Coetzee luôn đặt nhân vật của mình vào những hoàn cảnh buộc họ phải tự di chuyển đến miền kết nối, nhưng tất cả rơi vào những bi kịch mất hút trong thời gian xa vắng, không gian mênh mông của Nam Phi như: Magda, Michael K, vị Quan tòa...

3.2.2. Con người bị chấn thương

- Hầu hết, con người trong tiểu thuyết của Coetzee đều mang trên mình những khiếm khuyết về thể chất và dị khuyết về tinh thần. Magda - một gái già trinh tiết trong *Giữa miền đất ấy* khao khát được một lần làm người phụ nữ với những điên loạn, ảo tưởng về tinh thần. David Lurie trong *Ruồng bỏ* với khao khát tình dục mãnh liệt nhưng vợ chết, bị đuổi khỏi trường đại học vì bị tố cáo quan hệ bất chính với sinh viên...

- Có thể nói con người trong tiểu thuyết của Coetzee khiếm khuyết cả thể chất lẫn tinh thần nhưng không có nghĩa họ bị hoàn cảnh đánh gục ngã. Đâu đó, những con người ấy vẫn kiên trì đứng lên vượt qua, dù khó khăn đến bất lực. Kháng cự có khi là im lặng như Michael K nhưng đó là phương cách cuối cùng các nhân vật của họ viết tên mình giữa cuộc đời phi lí, bất công, bạo lực.

3.3. Kiểu con người tính dục, khao khát tự do và hành trình trở về thiên nhiên gắn với cảm thức sinh thái

3.3.1. Con người tính dục, khao khát tự do

- Tính dục là bản năng cao nhất và đẹp nhất của con người dưới trang văn của Coetzee. **Mỗi nhân vật mang những chức năng tính dục khác nhau và mang tính biểu tượng cao.** Tính dục là phần bản năng tất yếu trong đời sống con người (*Cuộc đời và thời đại của Michael K, Ruồng bỏ*). Tính dục đóng vai trò như sợi dây vô hình níu kéo, ràng buộc và chi phối nhận thức của con người (*Giữa miền đất ấy, Tuổi sắt đá*). Tính dục là sự ném trái thân phận cay đắng, khổ nhục và sự lệch chuẩn về giá trị quyền lực (*Đời bợn mọi*)...

- Chủ đề tự do là vấn đề trung tâm trong các sáng tác của nhà văn Nam Phi lúc bấy giờ. Trong xã hội Apartheid, nhân vật chính là những người da đen sống bị ràng buộc, không có bình quyền tự do. Người da đen không được kết hôn với người da trắng, người da đen cũng không được yêu và kết bạn với người da trắng. Tất cả những sinh hoạt trong đời sống họ cũng phân biệt, tạo ranh giới kẻ giàu sang người hèn mọn. Người da đen phải làm thuê, làm nô lệ phục vụ cho người da trắng.

3.3.2. Con người hành trình trở về thiên nhiên gắn với cảm thức sinh thái

3.3.2.1. Con người hành trình trở về cội nguồn thiên nhiên

- Khước từ, chối bỏ và bị ruồng bỏ đời sống ở thành phố, cuộc sống của vật chất, bạo lực, trả thù, đồng tiền và quyền lực, các nhân vật của Coetzee có những cuộc hành trình trở về với thiên nhiên để khẳng định cội nguồn sự sống ở nông thôn.

- Là nhà văn đứng về phía thiên nhiên sinh thái để cất tiếng nói bảo vệ môi trường, cho nên không ít những trang viết của Coetzee ngập tràn cảnh sắc thiên nhiên Nam Phi đặc trưng. Có thể nói, thiên nhiên

lấp lánh dưới trang văn của Coetzee mang vẻ đẹp rất khó trộn lẫn bất cứ nhà văn nào trên thế giới.

3.3.2.2. *Con người gieo hạt giống tình thương yêu*

- Có lẽ một sứ mệnh mà Coetzee mang đến cho bạn đọc thế kỉ XXI với những bộn bề bất tín đó là tình người mong manh còn sót lại. Nếu thiên nhiên và con người trong tiểu thuyết của Beckett, Kafka lạnh lùng đến phi lí. Tình yêu thương không có địa hạt gieo giống thì ngược lại trong tác phẩm của Coetzee vẫn lấp lánh tình người hướng đến tương lai, sự sống dù rất mơ hồ, trống rỗng. Tiêu biểu có Curren, Paul Rayment...

- Tiểu thuyết của Coetzee luôn đưa con người sát lại gần nhau bằng tình yêu thương, dù còn nhiều ngăn cách, nhiều phân biệt. Đó được xem là những khúc ca đẹp nhất của tình yêu. Có thể nói, văn chương của Coetzee này luôn chất chứa tình cảm và mạch ngầm yêu thương, kết nối con người với con người bằng tình yêu đồng loại, tình yêu trần thế.

* Điểm chung nổi bật trong tiểu thuyết của Coetzee là kiểu nhân vật bị tổn thương, cô đơn, hoài nghi trong cuộc sống. Con người trong tiểu thuyết của Coetzee có những đặc trưng như: đó là con người phi lí với những dụ ngôn đen bí đát, hài hước về chính trị, xã hội Nam Phi đương thời. Mỗi một kiểu nhân vật biểu tượng cho một dạng thái xã hội của Nam Phi trong và sau chế độ Apartheid. Mỗi con người trong tiểu thuyết của Coetzee vẽ ra một mảng tối xám xịt của Nam Phi dưới chế độ Apartheid tàn khốc, đẫm máu, li tán, chia rẽ. Đó là những con người hoài nghi, cô đơn, lạc lõng giữa Nam Phi rộng lớn. Họ hoài nghi về xã hội, mọi thứ tồn tại xung quanh, ngay cả bản thân mình. Con người độc thoại với trạng thái mê sáng cất nghĩa việc mình đến đây có ý nghĩa gì? Đầu mới thực sự là tình yêu thương, sự kết nối?...

Chương 4

KỸ THUẬT TRẦN THUẬT HẬU HIỆN ĐẠI TRONG TIỂU THUYẾT CỦA COETZEE

4.1. Kỹ thuật sử dụng người kể chuyện trong tiểu thuyết của Coetzee

4.1.1. Người kể chuyện và tính chất lưỡng phân ngôi kể

- Hình thức lưỡng phân ngôi kể là đặc điểm trần thuật chung của văn chương hậu hiện đại. Nó cho phép tác phẩm dung nạp vào đó nhiều tiếng nói

khác nhau, khi là NKC ngôi thứ nhất, khi là nhà văn ẩn tàng, nhiều điểm nhìn khác nhau... từ đó tạo ra nhiều tầng bậc ý nghĩa.

- Nhìn bề ngoài tiểu thuyết của Coetzee, người đọc hay lầm tưởng đó là ngôi thứ nhất hoặc ngôi thứ ba truyền thống, nhưng vị trí, quyền hạn trần thuật câu chuyện đã thay đổi theo hình thức hậu hiện đại. Là nhà văn với những ngụ ngôn lớn về đạo đức con người, Coetzee chưa bao giờ phán xét việc đúng - sai, tốt - xấu của con người, cho nên với thủ pháp đa chủ thể trần thuật, ông đã đẩy câu chuyện ra giữa ánh sáng, buộc người đọc phải can dự để phán xét các phân luồng đạo đức - nơi va chạm mang tính lựa chọn khắc liệt của con người.

- Hoán đổi ngôi kể không phải là kỹ thuật mới của văn chương hậu hiện đại. Từ đó, cấu trúc văn bản trở nên rời rạc, các phân mảnh chấp nối, hỗn độn tạo nên trật tự phi tuyến tính, một kiểu trò chơi độc đáo trong văn chương. Kỹ thuật này thể hiện trong tiểu thuyết *Cuộc đời và thời đại của Michael K.*

4.1.2. Điểm nhìn đa chiều và người kể chuyện không đáng tin cậy

- Để khắc phục những hạn chế của hình thức kể chuyện ngôi thứ nhất trong việc bao quát, khám phá hiện thực và bản chất con người, các nhà văn đã sáng tạo ra nhiều chiến lược tự sự độc đáo, như phối hợp hình thức kể chuyện ngôi thứ nhất và ngôi thứ ba, sự dịch chuyển điểm nhìn, hay lồng vào những bức thư, sử dụng tin tức từ báo chí và đặc biệt là tổ chức nhiều người kể đan xen.

Hình thức luân phiên người kể chuyện và điểm nhìn trần thuật không phổ biến trong tiểu thuyết của Coetzee. Điểm nhìn đa chiều trong tiểu thuyết của ông xảy ra từ nguyên nhân lấp lửng trong ngôi kể chuyện. Câu chuyện được kể ở ngôi thứ nhất, nhưng hình thức đánh tráo chủ thể trần thuật đã cho phép NKC hàm ẩn xen vào câu chuyện, từ đó tạo ra hai điểm nhìn trần thuật.

- Trong tiểu thuyết của Coetzee xuất hiện kiểu NKC ngôi thứ nhất không đáng tin cậy với những mê sảng, điên loạn về tinh thần, tiêu biểu thể hiện trong *Giữa miền đất ấy*.

- Như vậy, có thể thấy bằng hình thức sử dụng NKC không đáng tin cậy, các sự kiện của câu chuyện bị xáo trộn, tạo nên những trạng thái tâm thần chấp vá như bản chất của hậu hiện đại. Đồng thời, đây là phương cách hữu hiệu để Coetzee thể hiện những rối loạn mê sảng, hoang loạn, điên khùng của con người hậu hiện đại.

4.2. Kỹ thuật trần thuật gắn với tọa độ không - thời gian trong tiểu thuyết của Coetzee

4.2.1. Kỹ thuật trần thuật thời gian gắn với hành trình trải nghiệm từ trung tâm đến ngoại vi

4.2.1.1. Hành trình từ thành phố về nông thôn, sa mạc và thân phận bị ruồng bỏ

- Hành trình di chuyển không gian từ nơi này đến nơi ở khác là một đặc điểm thú vị về nhân vật trong tiểu thuyết của Coetzee. Tiêu biểu có Michael K trong *Cuộc đời và thời đại của Michael K* và David Lurie trong *Ruồng bỏ*.

- Hành trình của Michael K là một cuộc chạy trốn tốc lực để thoát khỏi tất cả, kể cả xã hội loài người. Coetzee đã chẩn đoán cho căn bệnh hậu thiên niên kỷ, một sự khủng hoảng hãi hùng của con người trong xã hội bạo lực, chiến tranh phi lí.

- Hành trình dịch chuyển của David Lurie trong *Ruồng bỏ* cũng là một ngụ ngôn đen hấp dẫn. Có thể thấy hành trình của David biểu tượng cho quá trình người da trắng trên đất Nam Phi trượt từ trung tâm đến ngoại vi, từ vị thế chủ nhân sang vị trí ngoại biên. Như một hài hước đen, Coetzee muốn bạn đọc nhận ra, quốc gia này không thuộc về người da đen cũng không hẳn là của người da trắng.

4.2.1.2. Hành trình vượt qua ranh giới phân biệt chủng tộc

- Không khí chính trị căng thẳng trong tiểu thuyết của Coetzee không bạo lực đẫm máu, tàn khốc như các nhà văn Nam Phi cùng thời. Bằng hình thức gián tiếp và nghệ thuật kể chuyện độc đáo, ông mô tả hiện thực khách quan, chân thực ở một góc độ khác của Nam Phi. Mâu thuẫn giữa da trắng và da đen được giải quyết bằng bạo lực và những tấm biển, con đường ngăn cách. Nhưng đâu đó trong tiểu thuyết của Coetzee, người đọc lại phát hiện ra những con đường mà nơi đó người da trắng và da đen có điểm gặp gỡ, xáo trộn.

- Không ít tác phẩm của Coetzee, nhân vật chính, nhân vật trung tâm là người da trắng. Tuy nhiên, người da trắng hầu hết không nắm quyền lực thượng đẳng, quyền lực cai trị. Bass và cô con gái da trắng trong *Giữa miền đất ấy* bị tước đoạt quyền lực, mất đất đai và bị cô lập giữa châu Phi da đen; bà già Curren trong *Tuổi sắt đá* bị bệnh ung thư sống cô đơn với những người vô gia cư trong khung cảnh hỗn loạn căng thẳng giữa chính phủ và người da đen mới nổi dậy... Các nhân vật da trắng đều có một cuộc hành trình vô hình: vượt qua ranh giới Apartheid mà chính phủ Nam Phi đặt ra.

4.2.2. Kỹ thuật trần thuật gắn với tọa độ không gian vòng tròn mê cung và thời gian phân mảnh đồng hiện

4.2.2.1. Trần thuật gắn với tọa độ không gian vòng tròn mê cung

- Khác với Kafka, trong tiểu thuyết Coetzee hành trình của nhân vật rõ ràng, có mục đích nhưng hành trạng lại phi lí, mờ nhòe trong từng chi tiết. Với việc cho các nhân vật di chuyển từ không gian này qua không gian khác trên đất nước Nam Phi hoang mạc, Coetzee đã để nhân vật trong tiểu thuyết của mình quần quanh với bi kịch bế tắc.

- Vòng tròn mê cung biểu tượng cho những khổ đau, quần quanh của con người. Coetzee vẽ ra trong trí tưởng tượng của người đọc một xa lộ những mê cung huyền ảo, thông qua đó Coetzee không chỉ lên án hiện thực mà còn cảnh cáo con người rằng: cuộc sống là những mê cung và những ai muốn tự do thực sự cần phải có bản lĩnh để vượt qua nó.

4.2.2.2. *Trần thuật gắn với tọa độ thời gian phân mảnh, đồng hiện*

- Kỹ thuật trần thuật gắn với tọa độ không, thời gian đồng hiện cũng là một hình thức độc đáo xuất hiện phổ biến trong tiểu thuyết của Coetzee nói riêng và văn chương hậu hiện đại nói chung. Hình thức này có thể đan xen nhiều tuyến truyện khác nhau cùng một lúc, số phận nhân vật được giới thiệu ở nhiều không gian và thời gian. Trong tiểu thuyết hậu hiện đại, cấu trúc đồng hiện được sử dụng đậm đặc nhằm tạo ra nhiều lớp không gian khác nhau xuất hiện cùng một lúc đồng thời có thể xây dựng không gian tâm thức của nhân vật với những hoang loạn bệnh lí.

- Sự đồng hiện các lớp không - thời gian kết hợp với đồng hiện các bình diện tâm lí khiến hình tượng văn học trở nên mơ hồ, đa nghĩa, gia tăng tính đối thoại. Mặt khác, với kiểu kết cấu này cho phép nhà văn phơi bày nhiều vấn đề trong cuộc sống. Coetzee là nhà văn ít khi đưa ra những kết luận về con người và xã hội hậu hiện đại. Hình thức phơi bày, đồng hiện mọi mặt trong đời sống để bạn đọc cảm nhận chính là đặc trưng riêng trong tiểu thuyết của Coetzee.

4.3. Các kỹ thuật trần thuật khác trong tiểu thuyết của Coetzee

4.3.1. *Siêu hư cấu trong tiểu thuyết của Coetzee*

Siêu hư cấu có thể hiểu: “tiểu thuyết bắt chước một tiểu thuyết khác hơn là bắt chước thực tại” [*dẫn theo Phạm Ngọc Lan*]. Siêu hư cấu không chỉ là suy tư về hiện thực, bản thể người viết, mà nó là sự suy tư, cắt nghĩa về lối viết, quan niệm nghệ thuật, là một thể nghiệm cho những sáng tạo văn học. Nhà văn trong các tác phẩm siêu hư cấu thường viết về chính quá trình viết nên tác phẩm của anh ta, một tự sự về tự sự, hư cấu về chính những hư cấu. Patricia Waugh cho rằng “nghiên cứu lý thuyết hư cấu thông qua chính việc viết ra tác phẩm hư cấu” [*dẫn theo Phạm Ngọc Lan*].

Siêu hư cấu là một đặc trưng độc đáo trong văn chương của Coetzee. Bởi, bên cạnh ông là một nhà văn thì Coetzee còn là nhà lý luận phê bình văn học nổi tiếng về các tiểu thuyết gia tiền bối. Vì thế, trong không ít tiểu thuyết của mình, ông trực tiếp đôi khi là gián tiếp thể hiện, bày tỏ quan niệm sáng tạo của người nghệ sĩ. *Người chằm* đặt ra sứ mệnh về việc khám phá hiện thực cuộc sống cũng như những chấn thương thể xác của con người. *Elizabeth Costello* nêu cao tinh thần phê bình thẳng thắn trong văn chương. *The Lives of Animals* đề cập đến mối quan hệ của văn chương đối với thế giới động vật...

4.3.2. Kỹ thuật sử dụng giọng điệu hoài nghi, chua chát

- Giọng điệu chủ âm bao trùm trong tiểu thuyết của Coetzee là **hoài nghi, chua chát, mỉa mai mang sắc thái hài hước đen**. Điều này xuất phát từ nhiều nguyên nhân. *Thứ nhất*, đây là nhà văn của lối viết tối giản, kiệm lời, câu chuyện được kể bằng một sắc thái lạnh lùng, nhiều khi bồn chột trước số phận của con người. *Thứ hai*, là nhà văn không có niềm tin vào những giá trị đạo đức của thể chế chính trị Nam Phi đem lại. *Thứ ba*, là nhà văn mang thân phận lưu vong, từng bị Nam Phi từ chối quốc tịch, định cư tại Australia, thỉnh giảng và giảng dạy nhiều nơi trên thế giới cùng với cảm thức Do Thái trong con người ông... Vì thế, trong mỗi trang văn của Coetzee, giọng điệu hoài nghi, cô đơn với mặc cảm thân phận chua chát luôn bao trùm trong các tiểu thuyết.

- Với giọng điệu chua chát, mỉa mai mang sắc thái hài hước đen, Coetzee miêu tả cuộc sống của những con người tồn tại trong đế quốc ấy, với những trạng thái tâm hồn giằng co và tranh đấu, với những hủy hoại và sa ngã, thanh trừng và thương tổn. Ông đã tạo nên một tấm gương soi chiếu vô cùng sắc nét đến đời sống hiện thực của loài người dưới chế độ Apartheid nói riêng trong chiến tranh nói chung. Tạo dựng một không khí hoang đường nhưng câu chuyện của Coetzee lại phản ánh một thế giới đầy hiện thực, đầy nội tâm của con người.

4.3.3. Trò chơi nhại, lối viết tự truyện tiểu sử và thủ pháp giản lược

4.3.3.1. Trò chơi nhại và lối viết tự truyện tiểu sử (Autre-biography)

- Nhại và giễu nhại là một đặc trưng nổi bật trong tiểu thuyết của Coetzee nói riêng, của các nhà văn hậu hiện đại nói chung, nó tạo nên một hiện thực vừa giống vừa không giống thật, vừa nghiêm túc vừa không nghiêm túc, thật như đùa và đùa như thật. Các tác phẩm tiêu biểu thể hiện tính chất nhại trong văn chương của Coetzee: *Master of Petersburg* (1994) nhại *Tội ác và trừng phạt* của Dostoyevsky (Nga), *Foe* (Kẻ thù -1986) nhại *Robinson Crusoe* của Daniel Defoe (Anh)... Hình thức nhại, mô phỏng lại văn bản, câu chuyện của các nhà văn trước đó, tiểu thuyết của Coetzee đã giúp bạn đọc mở rộng biên độ, chiều kích suy nghĩ về thân phận con người đương đại.

- Bên cạnh nhại, trong quá trình sáng tạo văn chương, Coetzee còn sử dụng hình thức tự truyện tiểu sử (*Autre-biography*) để viết về cuộc đời mình. Bộ ba tự truyện: *Boyhood*, *Youth*, *Summertime* phần nào giúp bạn đọc nhận diện một Coetzee u ám, khác biệt, cá tính. Ông có một lối viết tự truyện/tiểu sử rất khác lạ so với các nhà văn nổi tiếng trước đó. Coetzee có ý định vượt ra ngoài biên giới, sự phân chia thể loại văn chương bằng cách tiểu thuyết hóa tiểu sử của mình dưới nhiều hình thức, trộn lẫn hư và thực, sự kiện và hư cấu.

4.3.3.2. Văn phong tiết chế tột độ

- *Lối viết tối giản*

Văn phong của Coetzee trong tiểu thuyết mang tính trực tiếp, trần trụi, không màu mè làm rối trí bạn đọc bằng ngôn từ hoa mỹ. Có người cho rằng chữ nghĩa của Coetzee giống như phong cảnh trơ trụi của Nam Phi. Sự thành công của thứ ngôn từ này làm cho người đọc phải suy nghĩ xa hơn những gì đọc được trên trang giấy. Thêm vào đấy, những con chữ trơ trụi này chuyên chở một giọng kể của một kẻ tách mình khỏi mọi sự việc, biến cố khiến cho tiểu thuyết của ông dung chứa nhiều thông điệp.

- *Thủ pháp giản lược*

Các tiểu thuyết của Coetzee có dung lượng vừa phải, thường không quá bốn trăm trang: *Ruồng bỏ* có 287 trang (tiếng Anh: 218 trang), *Giữa miền đất ấy* có 258 trang (tiếng Anh: 139 trang), *Cuộc đời và thời đại của Michael K* có 314 trang (tiếng Anh: 184 trang), *Người chậm* có 363 trang (tiếng Anh: 272 trang), *Đời bọn mọi* có 332 trang (tiếng Anh: 156 trang)... Sự cô đọng thể hiện qua cách viết văn tài tình của tác giả. Đó là kết cấu chặt chẽ, cân trọng, kiệm lời nhưng hết sức rõ ràng. Điều này đã khiến một số nhà nghiên cứu về Coetzee băn khoăn đặt câu hỏi về sự khác biệt giữa truyện vừa và tiểu thuyết ngắn, tiểu thuyết ngắn và truyện ngắn kéo dài.

* Nghiên cứu nghệ thuật trần thuật trong tiểu thuyết của Coetzee, chúng tôi nhận thấy mỗi tiểu thuyết được Coetzee lựa chọn người kể chuyện khác nhau tạo ra những nét độc đáo, hấp dẫn mang màu sắc đặc trưng của văn chương hậu hiện đại. Có một đặc ân mà Coetzee trao cho nhân vật đó là quyền im lặng. Các nhân vật trong sáng tác của Coetzee luôn nỗ lực tìm kiếm cơ hội để kết nối với thế giới xã hội. Nhưng tất cả đều vô nghĩa, bị ruộng bỏ trở thành phổ biến và đỉnh điểm hơn khi chính bản thân họ cũng không có kết nối với bản thân mình.

KẾT LUẬN

1. Có thể nói sự ra đời của chủ nghĩa hậu hiện đại đã tác động không nhỏ đến đời sống văn chương thế kỷ XX, XXI. Tuy có nhiều bất đồng, chưa đi đến những kết luận cuối cùng về nguồn gốc, thuật ngữ cũng như đặc thù của nó, nhưng các nhà lý luận phê bình văn học hậu hiện đại đều thống nhất dựa trên cơ sở triết học ngôn ngữ, với sự đề cao các tiểu tự sự, vi văn bản, vai trò mới của người đọc, tính chất trò chơi của ngôn ngữ, cái biểu đạt, cảm quan hỗn độn, mảnh ghép, pha trộn, liên ngành... Trong quá trình nghiên cứu tiểu thuyết của nhà văn Nam Phi Coetzee, chúng tôi thấy đây là nhà văn hậu hiện đại tiêu biểu cuối thế kỷ XX, đầu thế kỷ XXI mang cảm thức hậu thực dân, lưu vong. Coetzee là một hiện tượng độc đáo của văn chương Nam Phi đương đại. Vượt qua biên giới của một quốc gia, ông trở thành nhà văn của thế giới. Tiểu thuyết cũng như lối phê bình Coetzee có đặc trưng riêng của tư

duy hậu hiện đại. Không trộn lẫn, chọn cho mình lối viết gần giống với cổ điển, hiện đại, bằng các thủ pháp khác nhau, tiểu thuyết của Coetzee được đánh giá cao ở chủ đề, nội dung cũng như nghệ thuật xử lý hậu hiện đại độc đáo. Trong mỗi tiểu thuyết của ông, người đọc thấy một miền đất, không gian cụ thể ở Nam Phi nhưng bạn đọc có thể thấy điều đó có thể xảy ra ở bất cứ nơi nào trên đất nước mình; thân phận con người Nam Phi trong bối cảnh lịch sử đầy biến động cũng chính là thân phận của mỗi chúng ta trong mọi thời đại; nghệ thuật trần thuật giản dị, truyền thống đến bất ngờ nhưng lại phá vỡ quy tắc của các phương pháp sáng tác trước đó. Văn chương của Coetzee không hấp dẫn người đọc ở sự tân kỳ quá mới lạ trong nghệ thuật mà ở những đặc trưng hậu hiện đại nhằm phơi bày về thân phận con người trong bối cảnh lịch sử giao tranh giữa đen - trắng, chính nghĩa - phi nghĩa, im lặng - lên tiếng, đạo đức - giả dối, đàn ông - phụ nữ...

2. Coetzee sáng tạo bằng những trải nghiệm và cảm nhận về hiện thực, về cuộc đời và con người. Trong nhiều cuộc phỏng vấn ông thường im, lặng tránh trước những câu hỏi liên quan đến những vấn đề riêng tư. Những lúc ấy, ông đều yêu cầu ngược lại rằng hãy đọc lại tác phẩm thêm một lần nữa. Tác phẩm viết về những vấn đề xã hội như nhiều nhà văn khác nhưng ông tìm ra giá trị mới từ những mối quan hệ, giới hạn xen lẫn giữa các khái niệm: tự do, đạo đức, tính dục, sự cô đơn, bản năng nguyên thủy, thỏa hiệp thực tại... Ông phá vỡ cái cũ, biến nó thành những mảnh vỡ. Trong hành động phá vỡ, ông đặt ra vấn đề phải xây dựng lại cái mới từ mảnh vỡ cũ. Cái mới được sản sinh ra là cách suy nghĩ mới, nhìn nhận mới về các giá trị hành động đạo đức, về những luật lệ, chế độ xã hội. Thông qua những ngụ ngôn, hài hước đen, biểu tượng, tiểu thuyết của Coetzee đặt ra nhiều vấn đề xã hội, chính trị Nam Phi lúc bấy giờ. Sự thay đổi chế độ xã hội, xóa bỏ sự phân biệt chủng tộc có thật sự làm xã hội ổn định và phát triển; cách hành xử của người đại diện cho chính quyền có thật sự đem lại lợi ích cho người dân; con người đối xử với nhau trong xã hội hiện đại còn thậm tệ hơn con vật thì liệu có tạo ra và duy trì được một nền văn minh? Như vậy, chủ đề trong tiểu thuyết của ông đóng vai trò rất lớn trong việc góp phần làm cho tác phẩm có tầm ảnh hưởng toàn cầu. Đó cũng là một trong những nguyên nhân làm nên tên tuổi của Coetzee trên văn đàn thế giới đương đại. Tiểu thuyết của Coetzee là thế giới của bóng tối, khổ đau, tuyệt vọng và những bất hạnh nhân sinh khác. Nó là hậu quả trực tiếp của chế độ phân biệt chủng tộc hà khắc, của chiến tranh thực dân. Bức tranh bạo lực Nam Phi tuy không đậm máu như trong sáng tác của các nhà văn cùng thời, nhưng Coetzee vẽ nên hệ quả bạo lực tàn khốc, khắc nghiệt từ các cuộc chiến đó mang lại. Trong bối cảnh buộc phải lựa chọn trong tình thế cả hai đều xấu như nhau, con người thực sự tiến thoái lưỡng nan. Không chỉ da đen mà người da trắng với quyền

lực của kẻ mạnh cũng rơi vào bị kịch. Mỗi quan hệ chủ nhân - nô lệ - kẻ tha hóa hoá đổi/trượt từ vị trí này qua tình thế khác. Người da trắng không còn văn minh mà mang cảm giác tội lỗi, người da đen không mọi rợ mà mang cảm thức trả thù... Tất cả bao trùm không khí chính trị ngột ngạt ở Nam Phi dưới chế độ phân biệt chủng tộc. Có một thực tế, hậu phân biệt chủng tộc, quốc gia Cầu Vồng này tình trạng chia rẽ không bớt căng thẳng. Xã hội Nam Phi không chỉ dừng lại mâu thuẫn đen - trắng mà xuất hiện nhiều xung đột mới không kém phần gay gắt: giàu - nghèo, bản địa - lưu vong, chủ nhân - nô lệ, tội lỗi - ân huệ... Mọi tình huống được giải quyết bằng bạo lực. Bạo lực trở thành văn hóa ở Nam Phi. Mặc dù có nhiều nỗ lực của chính phủ, đảng ANC, vị lãnh đạo tài ba Nelson Mandela nhưng người da đen vẫn chưa thoát khỏi chế độ phân biệt triệt để. Những hậu quả của chế độ cũ để lại vẫn còn ám ảnh đến ngày hôm nay.

3. Trung tâm của văn chương mọi thời đại là giải quyết vấn đề về con người. Tiểu thuyết của Coetzee xây dựng với nhiều kiểu con người khác nhau. Mặc dù là nhà văn da trắng nhưng Coetzee không đứng về một phía để miêu tả. Tất cả được khách quan hóa, thái độ ngoại cuộc đã giúp ông xây dựng các kiểu nhân vật da đen và da trắng độc đáo, không lặp lại. Thế giới nhân vật trong tiểu thuyết của Coetzee đều là những kẻ bất hạnh, bệnh tật, bị tổn thương cả thể chất lẫn tinh thần, không có kết nối với thế giới bên ngoài. Họ cô đơn, lẻ loi, lạc lõng trong hành trình tìm kiếm bản thể chính mình. Từ Magda, vị Quan tòa không tên, Michael K, giáo sư David Lurie đến Paul Rayment đều hoài nghi về thời cuộc mình đang tồn tại. Mỗi nhân vật đặt ra những câu hỏi lớn cho bản thân mình và cho xã hội: Nam Phi có phải là quê hương (Magda)? Bản chất của mọi rợ là gì (vị Quan tòa)? Tình yêu thương và thể chế xã hội cái nào có ý nghĩa nhất với chúng ta (Michael K)? Tri thức da trắng và sự báo thù của người da đen đến khi nào đến hồi kết (David Lurie)? Việc được chăm sóc và tình yêu có nghĩa gì như thế nào với con người (Paul Rayment)?... Hành trình truy tìm căn cước cho bản thân của họ đều thất bại, buộc phải im lặng chấp nhận lưu vong. Tha nhân ở một quốc gia xa lạ và ngay cả trên chính quê hương mình. Magda trở trời giữa sa mạc rộng lớn bởi Nam Phi không thuộc về cô gái da trắng như cô. Vị Quan tòa không biết tương lai của mình và thị trấn ông quản lý sẽ đi về đâu. Michael K vô tri, vô giác tìm cách xa lánh xã hội loài người. Anh trở thành kẻ lưu vong ngay trong chính tâm hồn mình. David đành chấp nhận cuộc sống tẻ nhạt, đơn điệu, thô tục ở nông trang xa xôi. Và nơi đây cũng không dành cho người trí thức da trắng bị kị luật, ruồng bỏ như ông... Tất cả các nhân vật của Coetzee đều nỗ lực kết nối với bên ngoài, nhưng thất bại. Họ vừa là kẻ bị xã hội đẩy trượt ra vùng ngoại biên, đồng thời họ cũng tự mình trở thành kẻ bên lề. Không chỉ mang bị kịch khiếm khuyết, bệnh tật thân thể (Michael K, Paul

Rayment, Curren) mà các nhân vật của ông còn bị chấn thương tinh thần (Magda hoang tưởng, Curren bệnh tật, David ruồng bỏ...). Tuy nhiên, điểm sáng làm nên điều kì diệu về con người trong tiểu thuyết của Coetzee đó là: dù bị dồn đẩy đến mức tột cùng của bị kịch họ vẫn nhen lên ở cuối con đường về sự sống, lương tri, tính nhân loại. Bên cạnh thân phận con người trong xã hội Nam Phi dưới chế độ Apartheid và hậu Apartheid, tiểu thuyết của Coetzee còn phản ánh hàng loạt các cặp nhị nguyên nổi cộm: da trắng - da đen, quyền lực thượng đẳng và kẻ bị truy sát, chủ nhân và nô lệ, bạo lực và hãm hiếp, bỏ trốn và hoài nghi, lên tiếng và im lặng, tồn tại và hủy diệt...

4. Ở chương 4, chúng tôi khảo sát một số đặc trưng nghệ thuật trần thuật trong tiểu thuyết của Coetzee như: vấn đề NKC, điểm nhìn trần thuật, giọng điệu, kết cấu, thủ pháp tối giản... từ đó khẳng định Coetzee là nhà văn hậu hiện đại tiêu biểu thế kỷ XXI. Trong 6 cuốn tiểu thuyết chúng tôi khảo sát đều có 6 người kể chuyện khác nhau từ lứa tuổi, nghề nghiệp, tính cách, màu da, giai tầng... Từ đó, điểm nhìn của nhân vật về hiện thực đời sống Nam Phi được trải rộng ở nhiều vị trí, thời điểm khác nhau. Vì thế mà bức tranh xã hội rộng lớn được nhìn ở nhiều chiều kích. Một giáo sư dạy ngôn ngữ da trắng, có học vấn, có vị trí nhất định trong giới trí thức Nam Phi (*Ruồng bỏ*), một vị Quan tòa đã luống tuổi da trắng phục vụ cho Đế chế nhưng lại đang bảo vệ bọn mọi rợ (*Đợi bọn mọi*), một người đàn ông đã có tuổi da đen, một ngày kia bị tai nạn phải cắt đi một cái chân (*Người chậm*)... Với nhiều kiểu nhân vật khác nhau, tiểu thuyết của Coetzee đã khái quát mọi mặt trong đời sống xã hội Nam Phi đương đại. Đặc biệt là sự nhập vai vào hai nhân vật nữ, bà già da trắng Curren bị bệnh ung thư, sống cô đơn, lay lắt trong khung cảnh bạo lực của chính trị Nam Phi (*Tuổi sắt đá*) và cô gái già da trắng vẫn còn trinh tiết sống nơi hoang mạc hẻo lánh (*Giữa miền đất ấy*). Các tiểu thuyết của Coetzee có các chiến lược trần thuật khác nhau. *Ruồng bỏ*, *Giữa miền đất ấy*, *Cuộc đời và thời đại của Michael K*, được kể ở ngôi thứ ba hàm ẩn và được chia thành các chương ngắn. Nhìn chung kiểu trần thuật này gần giống với văn chương cổ điển, hiện đại, nhưng bằng các thủ pháp khác nhau, Coetzee đã đem đến cho bạn đọc lối trần thuật đánh tráo chủ thể trần thuật hậu hiện đại độc đáo, hấp dẫn. Ba tiểu thuyết còn lại được kể ở ngôi thứ nhất đồng sự hạn định, *Giữa miền đất ấy* được chia thành 266 đoạn khúc, *Người chậm* gồm ba mươi chương, *Tuổi sắt đá* có 4 chương. Với việc không lặp lại trong cách kể đã làm cho tiểu thuyết của Coetzee hấp dẫn hơn bao giờ hết. Kiểu trần thuật trên trực hành trình trải nghiệm và phân mảnh đồng hiện là hai kiểu trần thuật tiêu biểu trong 6 tiểu thuyết của Coetzee mà chúng tôi khảo sát. Mỗi một nhân vật trong sáng tác của ông đi khắp đất nước Nam Phi để khẳng định sự tồn tại của mình theo hình xoay tròn ốc. Trong xã hội bạo lực trở thành văn hóa, con người trở nên bất tín mọi giá trị văn minh vĩnh

cửu và cả chính bản thân mình, cho nên hiện sinh trở thành vấn đề trung tâm trong sáng của Coetzee. Siêu hư cấu là một hình thức độc đáo trong văn chương hậu hiện đại nói chung và Coetzee nói riêng. Là nhà văn kín tiếng, ít khi xuất hiện trước công chúng, nên ông để tác phẩm tự nó bộc lộ quan điểm bằng hình thức siêu hư cấu. Nhân vật *Elizabeth Costello* xuất hiện tần số cao trong các tiểu thuyết đã thay ông đối thoại các vấn đề về văn chương, chính trị, xã hội. Dưới hình thức là một nhà văn nữ, xuất hiện có khi là nhân vật chính, có khi là nhân vật phụ, bà nói lên tiếng nói nghệ thuật cũng như hành trình sáng tạo của nhà văn trong bối cảnh chính trị Nam Phi hậu chia rẽ và thân phận lưu vong ở nước ngoài. Bao trùm trong tiểu thuyết của Coetzee là giọng điệu mang mặc cảm hoài nghi, cô đơn với những bi kịch chua chát, đau đớn. Đây cũng là giọng điệu chung của văn chương hậu hiện đại. Khi mọi giá trị chân lí sụp đổ, con người bất tín trước thực tại, hoài nghi trở thành tâm lí chung của nhân loại. Càng hoài nghi, con người càng cô đơn trước thời cuộc. Mọi giải phẫu chỉ đem đến cảm giác rợn ngợp, khủng hoảng, mất niềm tin. Xây dựng bi kịch con người hậu hiện đại, văn chương của Coetzee không dài dòng với những phân tích, mô tả, tất cả được viết bằng lối hành văn giản lược, tiết chế đến kiệt cùng. Không màu mè, hoa mỹ, văn chương của ông khô khốc trên từng trang viết với cốt yếu ghi lại chân thực nhất bức tranh đen tối về thân phận và con người Nam Phi dưới chế độ Apartheid và những hậu quả của nó để lại.

Nhìn chung các nghiên cứu về tiểu thuyết của Coetzee trên thế giới rất phong phú, có nhiều công trình gắn liền với những tên tuổi hàng đầu trong giới phê bình hậu hiện đại. Tuy nhiên ở Việt Nam, các công trình nghiên cứu về Coetzee chưa nhiều, chưa có độ sâu. Trong phạm vi có hạn của một luận án Tiến sĩ Văn học, chúng tôi chỉ dừng lại ở những đặc trưng hậu hiện đại trong 6 tiểu thuyết được dịch ra tiếng Việt của nhà văn Coetzee. Tiểu thuyết của ông còn nhiều vấn đề cần được tìm tòi, khai thác từ các góc độ khác như: thân phận con người từ lí thuyết phê bình nữ quyền da đen, văn hóa bạo lực, sinh thái học trong tiểu thuyết hư cấu, liên văn hóa và câu chuyện lịch sử Nam Phi hậu Apartheid, bạo lực tính dục và thân phận con người, động vật và con người chấn thương, ngôn ngữ thông trị,... Hi vọng trong những công trình tiếp theo, chúng tôi sẽ cố gắng khai thác sâu hơn các vấn đề trên để mở rộng biên độ. Trong quá trình nghiên cứu, luận án khó tránh khỏi những thiếu sót hoặc đôi khi có kết luận mang tính chủ quan do hạn chế nhất định về ngoại ngữ, độ lệch của văn bản dịch, lý thuyết hậu hiện đại chưa đồng cứng... Tuy nhiên, chúng tôi hi vọng đây là công trình tham khảo có ích, mở ra cái nhìn đa chiều về tiểu thuyết của Coetzee ở Việt Nam.

DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

I. Các bài báo liên quan trực tiếp đến Luận án

1. Chu Đình Kiên (2017), “Hình tượng người kể chuyện trong tiểu thuyết *Giữa miền đất ấy và Ruộng bỏ* của J.M. Coetzee”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học Quốc gia*, Trường ĐHSP Huế, tr.166-tr.171.
2. Chu Đình Kiên (2017), “Văn hóa hậu Apartheid trong *Đợi bọn mọi* của J.M.Coetzee”, *Tạp chí khoa học*, Đại học Huế, Số 6A, Tập 126, tr.13-23.
3. Chu Đình Kiên (2017), “Con người hậu hiện đại trong tiểu thuyết *Người chậm* của John Maxwell Coetzee”, *Kỷ yếu Hội nghị khoa học Trẻ 2017*, Trường Đại học Sư phạm Huế, tr.94-101.
4. Chu Đình Kiên (2018), “Tiểu thuyết *Ruộng bỏ* của John Maxwell Coetzee từ góc nhìn hậu thực dân”, *Tạp chí Khoa học Giáo dục*, Trường Đại học Sư phạm Huế, tr.44-52.
5. Chu Đình Kiên (2019), “Hình tượng nhân vật nữ trong tiểu thuyết của John Maxwell Coetzee từ lý thuyết phê bình nữ quyền thuộc địa”, *Hội thảo khoa học Quốc gia*, Đại học Sư phạm, Đại học Huế, tr.894-902.
6. Chu Đình Kiên (2019), “Con người hậu hiện đại trong tiểu thuyết *Cuộc đời và thời đại của Michael K*”, *Tạp chí Khoa học*, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng, số 33 (02), tr.45-52.
7. Chu Đình Kiên (2019), “Chế độ Apartheid trong *Tuổi sắt đá* của John Maxwell Coetzee”, *Tạp chí Khoa học*, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng, số 34 (03), tr.66-72.

II. Các bài báo liên quan gián tiếp đến Luận án

8. Chu Đình Kiên (2015), “Vấn đề Do Thái trong hai tác phẩm *Những kẻ thiện tâm* (Jonathan Littell) và *Không số phận* (Kertész Imre) từ góc nhìn của thuyết tương đối văn hóa và vị chủng văn hóa”, *Tạp chí khoa học*, Đại học Huế, Số 06, Tập 105, tr.101-113.
9. Chu Đình Kiên (2017), “Vấn đề chiến tranh trong tiểu thuyết *Không số phận* của Kertész Imre từ góc nhìn văn hóa - lịch sử”, *Tạp chí khoa học*, Đại học Huế, Số 6B, Tập 126, tr.167-176.
10. Chu Đình Kiên (2018), “Cảm quan hậu hiện đại trong tiểu thuyết *Chuyện ngô nghèo* của Nguyễn Xuân Khánh”, *Tạp chí khoa học*, Đại học Huế, Số 6C, Tập 127, tr.123-135.

HUE UNIVERSITY
THE UNIVERSITY OF EDUCATION

CHU DINH KIEN

**POSTMODERN CHARACTERISTICS IN THE NOVEL
BY JOHN MAXWELL COETZEE**

Major: Literary theory

Code: 9220120

SUMMARY OF PHD THESIS ON LITERARY THEORY

HUE, 2020

The thesis is completed at:

THE UNIVERSITY OF EDUCATION, HUE UNIVERSITY

Science supervisor 1: Assoc.Prof.Dr. BUU NAM

Science supervisor 2: Assoc.Prof.Dr. TRAN THI SAM

Reviewer 1:

.....

Reviewer 2:

.....

Reviewer 3:

.....

The thesis will be defended at the Thesis Assessment Committee of Hue University

Place:

Time:

The thesis can be found at:

Library of University of Education, Hue University

.....

INTRODUCTION

1. Rationale

1.1 The twentieth century is considered as the era of technology boom, knowledge, natural sciences, artificial intelligence and social sciences. Productivity and social energy created are as much as those of the last nineteen centuries. Along with those are rapid changes in social life. The concepts of culture, politics, economy, religion, ethnicity, etc. changed deeply also, especially in the West. The impact of the post-industrial revolution significantly affected the literary life in general and the theory of literary criticism in particular, which was proved by the appearance of a series of terms and schools of literary criticism in recent times. The term *postmodernism* was born in the late nineteenth century, built, developed, had many outstanding achievements in the twentieth and twenty-first centuries and quickly became a dominant, prestige and pioneering theoretical trend in almost all fields: economics, politics, philosophy, ethics, religion, education, art, etc. including literary criticism.

1.2. Postmodern is a multifaceted term, not just a school of literary critical theory but rather a philosophical-aesthetic system, a new cultural foundation, or a paradigm of fresh thought and knowledge. Despite derived from the perspective of structuralists, phenomenologists, deconstructionists, scholars in hermeneutics, psychoanalyst, linguists, semioticians, neo-Marxists or feminists, etc. postmodernism's core is the philosophy of language. With the copious, complex starting point and not yet being strictly coined, postmodernism in philosophy or in linguistics mainly revolves around inquiring about the nature of words, texts and the resistance against grand narrative, etc. Postmodernism is an unfinished theory, still has many spaces for creative subjects. Though being on the process, postmodern literary theory, research and literary creation has still had typical phenomena. There are many writers following postmodern trends: Patrick White, Gabriel García Márquez, Umberto Eco, Italo Calvino, Don Richard DeLillo, Murakami Haruki, etc. We found that it is fascinating and necessary to study a novelist winning the Nobel Prize in the world like Coetzee. To establish artistic characteristics in his compositions, we seek for the mystery hidden inside the man who has many confidences-dialogues, surrounded by a cold face, a closed lifestyle and the powerful and magical literature, by that way enriching the postmodern critical theory.

1.3. Coetzee (born 1940) is a South African writer who won the Nobel Prize for literature in 2003, the typical representative of the Dark

Continent's literature. Compared with modern and postmodern novelists in the world, Coetzee's novels are not as massive and monumental and of moderate and economical size. As a writer deeply influenced by postmodern masters like F.M. Dostoyevsky, F. Kafka, W.C. Faulkner, etc. on every page of Coetzee's writings, there is a focus on the human condition in the relationship with community and society. With a simple, subtle, natural and straightforward writing style, all South African human tragedies are clearly exposed... Coetzee's compositions directly put stinging to stifling questions on the readers' psychology and postmodern society. His novels have been translated into many languages in the world, including six novels that have been translated in Vietnam. Currently, in our country, the research of postmodern theory in literature and the application of the theory to specific cases have made many achievements. However, in the case of the South African writer Coetzee, there have been a lack of a complete and integral study. That is the main and most important reason for the chosen topic: ***Postmodern characteristics in the novel by John Maxwell Coetzee.***

2. Research subjects and scope

- Research subjects: novels by South African writer Coetzee. Currently in Vietnam, there are six novels translated into Vietnamese (*In the heart of the country, Waiting for the Barbarians, Life and Times of Michael K, Age of Iron, Disgrace, Slow Man*). In the course of the research, we further investigated some original English works to clarify the postmodern characteristics of his novels.

- Research scope: the research scope of the thesis was limited in researching postmodern characteristics in Coetzee's novels. These were studied from the post-colonial/colonial consciousness, character aspects and postmodern narrative techniques, thereby helping Vietnamese readers to identify the contributions of the writer Coetzee to the world literature.

3. Research purposes

- The purpose of the thesis research is to discover postmodern characteristics in the 6 of Coetzee's novels translated into Vietnamese, since then, affirming that Coetzee is a talented, distinguished postmodern writer of contemporary world literature.

- Coetzee is strongly influenced by Apartheid but he expresses an outward attitude in the war against discrimination, therefore, his novels have a post-colonial consciousness and the obsession with exile of a lonely soul. It is also the purpose of the research to explain that phenomenon.

4. Theoretical basis and research methods

4.1. Theoretical basis

In this thesis, the postmodern theory was utilized to study a typical South African literary author - Coetzee. Until now, the postmodern theory has been on track with many different, sometimes contrary views, because postmodernism is chaotic, mistrust, the theory of fragmented and patchy petit narratives. Applying postmodern theory to study a phenomenon like Coetzee - the typical representative of postmodern literature in the world does not mean to impose mechanically or physically but consider in the compatible relationship with the writer's personality and characteristic; especially, associate with the political, cultural and social context of South Africa in Apartheid/post-Apartheid period and the creative consciousness of Coetzee to gain explanations of postmodern characteristics. It is obvious that a writer will not be able to satisfy all the characteristics of a theoretical category, so in the process of researching Coetzee, we focused on his fictional features associated with colonial/post-colonial consciousness, postmodern human tragedy and typical modes of narration. Besides, other research theories such as poetics, narratology, psychoanalysis, etc. were also applied to clarify postmodern characteristics in Coetzee's literature.

4.2. Research methods

To carry out the thesis, we used a combination of main research methods:

- *Historical - cultural method*: used to study and survey Coetzee's novels from the perspective of South African history and culture in the apartheid/post-apartheid period.

- *Structured - systematic method*: used to inquire, systematically study the characteristics of Coetzee's novels to see his contributions to South African postmodern literature in particular and the world in general.

Besides, we also used the following two types of research methods:

- *Comparative - contrastive method*: used to study the similarities and differences in the artistic characteristics of Coetzee with other postmodern writers (Albert Camus, Franz Kafka, Toni Morrison, Nadine Gordimer and other contemporary South African writers, etc.)

- *Literary-cultural interdisciplinary method*: studying Coetzee's novels in the relation to South African literature and culture, we wanted to find specific characteristics in his novels as well as explain the reason why they are the novels of humankind.

5. Contributions of the thesis

The thesis presented postmodern characteristics in Coetzee's novels, thereby helping Vietnamese readers have basic and overall views of his novels as well as South African literature in the colonial/post-colonial context.

This thesis is considered as one of the first works, which relatively systematically studies postmodern characteristics in Coetzee's novels in Vietnam, by that means confirming the position, stature and the influence of Coetzee on contemporary world literature as well.

The thesis experimented postmodern theory on the study of a phenomenon that won the Nobel Prize in Literature, therefore, this is a suggestive piece of research for the next studies of other researchers.

The completed thesis will be a useful reference for studying and researching on the novelist Coetzee in particular and postmodernism, postmodern literature of South Africa in general.

6. Thesis structure

Besides the **Introduction, Conclusion, References, Appendix**, the main content of the thesis is divided into 4 chapters:

Chapter 1. Literature review

Chapter 2. The postmodern characteristics in Coetzee's novels seen from the postcolonial consciousness

Chapter 3. The postmodern characteristics in Coetzee's novels seen from character aspect

Chapter 4. The postmodern narrative techniques in Coetzee's novels

CONTENT

Chapter 1

LITERATURE REVIEW

1.1. Research situation on postmodern literary theory

1.1.1. The situation of research on postmodern literary theory in the world

The research gained on post-modern literary theory in the world has many achievements, contributing to shaping the contemporary literature. With the fashioning and developing a new theory of literary research, the life of criticism has become more interesting and exciting. However, researchers and critics still have limitations when defining the category of postmodern concept. *First*, there is the overlap, sometimes opposite in defining it. *Second*, neither clarifying nor defining the category of the common and the specific in postmodern concept. Because postmodern characteristics of each country and region have different features and specific characteristics, postmodernists have yet to find common ground on the world scale. Like it or not, the concept and connotation of postmodern theory have already existed in literary criticism. It has established a major present research system and actually made many practical contributions, animating the approaches to literary life.

1.1.2. The situation of research on postmodern literary theory in Vietnam

Researchers and critics in Vietnam have studied and established postmodern theory in Vietnam in many different aspects and have achieved many respectful results:

- Regarding postmodern critical theory, we can mention the contribution of Phuong Luu.
- Regarding the origin and the composing process of postmodern literature, there is the certain contribution of Nguyen Van Dan. As for La Khac Hoa, he contributes to the demystification and the deconstruction of grand narratives.
- In the field of research, applying to specific literary phenomena in Vietnam and the world, there are: Ho The Ha, Le Huy Bac, Nguyen Thi Binh, Buu Nam, Tran Huyen Sam, Nguyen Hong Dung , Phan Tuan Anh, Phung Gia The, Thai Phan Vang Anh ...
- There are numerous PhD theses studying on typical postmodern writers both within Vietnam and around the world such as: Nguyen Hong Dung (Hue University's University of Sciences), Nguyen Van Thuan (Hue University's University of Education), Phan Tuan Anh (Hue University's University of Sciences), Phung Gia The (Hanoi Pedagogical University 2),

Le Thi Diem Hang (Hue University's University of Education), etc. This shows that the situation of theoretical research and application in postmodern research has becoming an outstanding trend today.

1.2. Research situation on Coetzee

1.2.1. Research on Coetzee in the world

- Literary researchers and critics in the world are greatly fascinated by Coetzee phenomenon, typically: Teresa Dovey, David Attwell, Malan Rian, Emanuela Tegla, Patrick Hayes, etc. There are studies on not only discovering Coetzee's nature but also orientating postmodern expression in his novels. In the overview process, we found that there are two main research directions about Coetzee and his novels:

First: generalizing the path of art and seeking the art style of Coetzee to confirm his stature and influence on world literature and literary criticism.

Second: studying Coetzee's novels to clarify the characteristics of postmodern theory.

1.2.2. Research on Coetzee in Vietnam

The number of researches on Coetzee in Vietnam has still been limited. There have not appeared general and suggestive research works yet. There are not many, but some scholars keen on Coetzee's literature such as: Le Huy Bac, Tran Huyen Sam, Le Thi Huong, Nguyen Khac Phe, Pham Tuan Anh, etc.

From the works and articles of authors in the world as well as in Vietnam, we realized some features of Coetzee's novels as follows:

First, Coetzee's novels are of moderate size (about 200 to 300 pages), as minimal as possible; using classical writing style like novels of the classical or modern period.

Second, Coetzee's storyline is bold Kafka, Beckett style when he places characters in unreasonable situations for them to reveal their own instincts.

Third, the storytelling space is South Africa, and Australia later. However, crossing the territorial border of a specific country, Coetzee's novels aim to overall space to raise issues of mankind.

Fourth, one of the problems that is on tenterhooks in Coetzee's novels is the colonial/postcolonial human condition in South Africa.

Fifth, the characters in Coetzee's novel are traumatized people with physical and mental disabilities.

Sixth, the both classical and modern narrative strategy becomes a characteristic of Coetzee's art of fiction.

Seventh, besides being a post-modern novelist, Coetzee is also a great literary teacher, critic and researcher. Metafiction is an important tactic

that is used skillfully. Interwoven in the novel are essays, lessons on genres in fiction and postmodern narrative art, etc.

*** Evaluate the research situation and implementing direction of the thesis**

- Regarding the research situation

Research on postmodern theory in the world and in Vietnam is conducted continuously, excitingly, with many achievements.

Research on Coetzee's novels in the world is various, diversified, and has opened up many important contents. In the case of Coetzee, because of many special elements of historical background (Apartheid regime), we consider him a *postmodern writer with a post-colonial sense*.

- Regarding the implementing direction of the thesis

First, we studied the postmodern characteristics of Coetzee's novels from postcolonial consciousness and writing style to indicate that the Apartheid/post-Apartheid conflict becomes the dominating concern of humanity.

Second, from the character aspect, we came to define the types of people in Coetzee's novels. It is the kind of people who are skeptical, lonely with reality and themselves. Unreasonable people bring a sense of reflection. The type of traumatized people with physical and mental defects becomes a feature of his writing.

Third, from postmodern narrative techniques, we focused on clarifying the following issues: narrator with dual narrative; multiple viewpoints and unreliable narrator; narrative techniques associated with spacetime coordinates. The simplified and moderate writing style, the metafiction, the skeptical and ironical tone, black humor... are important tactics Coetzee used in expressing the human message.

In the process of research, we found that: Coetzee is the writer with the **allegory of Apartheid/post-Apartheid society associated with postcolonial and exiled consciousness.**

Chapter 2

POSTMODERN CHARACTERISTICS IN THE NOVELS BY COETZEE SEEN FROM POSTCOLONIAL CONCIIOUSNESS

2.1. Apartheid/post Apartheid in South Africa

2.1.1. *Grand narrative of Apartheid - a historical period of violence*

- For Coetzee, he did not directly describe the contradictions and violent struggles in South African society, but went into the human tragedies that people there must face every day. Nadine Gordimer described the political and social life of Apartheid with bloody and horror

pages. On the contrary, Coetzee went deep into human trauma to equally reflect the fierce war.

- The highlight in Coetzee's novel is expressed in the way he builds people in situations where they cannot know what is right and what is wrong. If a specific attitude is chosen, it will not bring any specific end...

- It can be said that, at the Apartheid stage, Coetzee's novels contributed to a genuine and objective reflection of the violent political picture in this multi-ethnic country. Violence became a culture, which was difficult for any state government to erase it...

2.1.2. Post Apartheid - a historical period of instability

- Not directly describing the fierceness and atrociousness, Coetzee's novels put the Post-Apartheid status on the periphery of the story with shattered obsessions, human panic, realistic skepticism, regional discrimination, original tracing and especially, the instability of revenge in post-apartheid period.

- From the perspective of white people, Coetzee reflected the throbbing tragedies faced by South Africans. Besides the torture, discrimination, and repression of white people against blacks, black purges and revenges against the white minority became a burning issue in the post-apartheid period.

- The subject of sexual violence and humiliating women happened with both whites and black. The issue of violence against white women caused by black men has become widespread. This is an extremely scary revenge of black men against white women and black women.

- In the post-apartheid period, whites could be attacked at any moment. Political instability, looting and rape "happened every day, every hour, every minute, in every part of this country".

- South African post - racial society reversed the positions of the strong and the weak. The strong was black, native color people. The weak was the attacked whites. At the same time, a series of problems such as poverty, violence, rape, adultery, homosexuality, AIDS epidemic, etc. became more critical than ever. In the post-apartheid period, contradictions arose, violence was no less bloody than before. There were many conflicts which are mutually opposing and exclusive. Among them, Coetzee only focused on describing two forms of violence: *first*, the sexological violence between blacks against whites and vice versa; *second*, the violence from black uprisings against whites.

Thus, it could be seen that the apartheid and post-apartheid violence in South Africa in Coetzee's novels stemmed from the consequences of the divided regime, racial hatred; from the resentment of the loneliness of

being abandoned and exiled; from the economic recession, especially ethics, human dignity; from sexual paranoia and survival instincts, etc.

2.2. Exilic consciousness and political allegory

2.2.1. *The exilic consciousness and history of "black" - "white"*

The exilic consciousness in Coetzee's writings has the following characteristics:

First, exile brings the consciousness of losing the identity and the hopeless quest for citizenship. A delightful feature about Coetzee is his negation of being a writer of South Africa but a writer of experience, a Western intellectual. For him, the complex of exile became a permanent sadness in every word. All of his characters struggled to find their own nationality and identify local culture. From the nationalities of two different countries: mother country and colonial country, whites sought their origins through family traces, which is expressed through the novels: *Disgrace*, *Slow Man*, etc.

Second, the sense of a stranger and the nostalgia. The novel *The Childhood of Jesus* (2013) by Coetzee clearly expressed this emotion in deep inside of him.

In most of Coetzee's novels, the country was depicted as having nothing: no borders, no passport checks, arrivals with unidentified roots, all sharing the same language and no reminder of face, skin color.

Coetzee's novels are always about a specific region of South Africa. There are the city space of Cape Town with roads, coastlines, boundaries separating black and white areas; space of deserts, farms with sand, dust, dry and drastic heat of the weather.

There are three basic types of exile in Coetzee's novels. First, that is exile in the homeland of another country. This feature appeared clearly after the novel *Slow Man*. Second, that is exile in his own homeland. South Africa does not belong to whites and much less the black metropolis. This is the common form in not only white people but also blacks. Third, exiled soul in the context of political conflict and the new black and white danger.

Third, the private tragedy has a significant impact on the sense of exile in Coetzee's literature. One of the characteristics of Coetzee's writing is the social perception deriving from his personal life. Especially, in the later period, when South Africa's broader tragedy descends, Coetzee returns to draw inspiration from his life.

2.2.2. *South African political allegory*

When writing a historical allegory, postmodern writers associated with a post-colonial sense tend to rebuild history, shift points of view, or reinterpret history not only as a stream of events but also as a concept. In

this process, they seek the possibility of establishing a new value measurement in which ideals of resistance, intentions hidden in old historical discourse emerge as a impulse that forming culture. As a typical postmodern writer, Coetzee built allegorical symbols to both reflect and generalize universally. This characteristic is not only presented in the novel but also clearly analyzed in his lectures. In particular, the characteristic of Coetzee's allegorical writing style is manifested in the way he presents the reality of political and social problems in South Africa through the pen of sarcasm, irony, humor and parody. We consider it as a **"humour" allegory**. In composing, Coetzee constructs concrete images, clear artistic details, which are highly iconic. Due to this, he reflects the social and political picture of South Africa with its fluctuant and complicated downsides.

2.3. Discourse of "the strong", "the other"

2.3.1. Discourse of "the strong" - whites with guilt complex

- In the post-apartheid period, when power was hold by blacks, one of the most difficult problems South Africa faced was the reverse repression of blacks against whites. In spite of being the owner and the ruler, they themselves were not free. People were unable, incapable of having a dialogue with the world around them. Not only blacks but whites fell into tragedy as well.

- In the period of non-government, vengeanism was imposed on the law, the structure of life disintegrated. On the transitional years of history, human was exploited to eliminate each other. Black hunted, rioted, and massacred whites; Whites lived in exile, being threatened and outcast. Thus, not only blacks were directly affected by the divided regime but whites also encountered many tragedies. They were hunted, chased away, revenged anywhere. The guilt complex was permanent and haunted them. The white men fell into a state of the weak, the other...

2.3.2. Discourse of "the other" - indigenous black and the complex of revenge

Post Apartheid, South African society faced a complicated reality: blacks's revenge. They settled contradictions in all aspects.

Most especially, the period of Apartheid and post Apartheid set the relationship between: **master - slave and corrupt person**. In the apartheid period, power was hold by a minority of white people, so the master was whites and the slave was blacks, the blacks were corrupt people. When Apartheid collapsed, power was hold by black men, thus the masters were blacks and vice versa the slaves were whites - the rejected, the white became corrupt ones. However, this was not totally exact. A multiracial South Africa and the half-hearted struggle against Apartheid made this

three-factor relationship structure unclear, not as simple as many people had thought. When discussing the content of the master, slave and corrupt people relationship we perceived the following natures:

First, blacks were both victims and masterminds of evil at the same time.

Second, the relationship of the three elements: repentance, scapegoats, and retribution appeared and became the social structure.

Third, the white were the perpetrator of evil, the criminal and the victim of black people and themselves.

Fourth, men and women, black and white, human and animal, etc. were the pairs of binary relations coined by Coetzee in most of his novels.

In short, after the collapse of Apartheid, the social structure was thought to return to a state of peace. Nonetheless, the fact was that South Africa had to face new contradictions and crises, especially the blacks' psychology of revenge. The violence became too regular that the government could not control. Blacks were willing to retaliate against any white in South Africa, which sometimes did not rise from contradictions but historical consciousness.

Chapter 3

MODERN CHARACTERISTICS IN THE NOVELS BY COETZEE SEEN FROM CHARACTER ASPECT

3.1. Type of postmodern unreasonable, skeptical people associated with post-colonial sense

3.1.1. Unreasonable people with a reflective consciousness

3.1.1.1. The people of allegory of South Africa

- The characters built by Coetzee were considered as allegory about contemporary South African and its society. Old lady Curren's cancer in *Age of Iron* was a metaphor for the South African political institution in late Apartheid. It was the situation of danger and deadlock in the violence between whites and blacks. Magda's loneliness, abandonment in *In the heart of the country* was South Africa, which was being turned back on and abandoned by the whole world, and now is only a ruin of the desert. The Judge in *Waiting for the Barbarians* represented South Africa's absurdities, illusions, paranoias about a political regime that could decimate barbarians - inferiority blacks...

- Coetzee did not describe the corrupt of moral, the collapse of personality, but what made him hurt the most was the **corruption of society**. They were all nonsensically rejected by the society and the era in which they were living.

3.1.1.2. People with existentialism

- Coetzee skillfully builds images of experienced people. When they have reached a certain "maturity", they become spokespersons on behalf of writers with deeply philosophical thoughts and judgments about life. Coming first is the philosophy of the finiteness of time and human life. That voice comes from personal experiences and concerns about the essential issues in life.

In novels, Coetzee often builds the character in the master's position first then sliding to another. They are those who lost all their power of the "strong". They become affectionate people, protect "others", and if they struggle, they struggle weakly.

- People with spiritual tragedy, irrationality, corruption in Coetzee's novel are also expressed in the dichotomy, fierce struggle between: ***guilt and responsibility and freedom and responsibility***.

It is to say, ***most of Coetzee's characters are driven into ironical and absurd situations***. Magda couldn't understand why she had lived in that arid desert? How to fight the loneliness there? The Judge did not understand the ultimate purpose of the government to hunt down barbarians then accusing them of disturbing, looting, or was there another reason? Michael K did not understand the function of checkpoints, passports when there were people who could not harm anyone in society like him?... Coetzee's characters were keenly conscious about their situations. They faced violence, absurdities to express the voice that reflects society, reflects the conscience in each individual. However, despite their struggle, all are solitary, deserted, hopeless, no happiness, no future. All their attempt to explain, their dialogues became meaningless.

3.1.2. Skeptical, lonely people

- The loneliness, skepticism of the characters in Coetzee's works come from different reasons. People with loneliness in his works can be divided into: lonely in geographical space and lonely in physical time. Magda (*In the heart of the country*) was lonely because she felt isolated, so small in such a vast and cold African space and the monotonous, boring repetition of time; Paul Rayment (*Slow Man*) was lonely because he lived in a house with no relative or had few like Curren (*Age of Iron*). Michael K (*Life and Times of Michael K*) was lonely also because of being driven and chased from one space to another.

- The common nature of above loneliness is the human feeling of empty, lost, needing the sharing from their flesh and blood. They need the defence and protection of their relatives.

- ***People in Coetzee's novels are often lonely, abandoned, alienated, unfamiliar with the reality of life***. One of the reasons is the abandonment and the distance of their community because of various causes.

- Besides having those feelings, Coetzee's characters are also aware that they are unable to integrate with the reality, resigned to evading, being lonely and fleeing.

- Skeptics dominate in Coetzee's novels. When belief breaks down, they doubt all, even themselves. People in his novels often wonder about numerous problems in life. Humans are now incomplete, imperfect, but non-centered fragments placed close but helpless in rounding each other. Depicting a skeptical person, Coetzee wants to both reflect and contemplate the reality. He delivers a world of rift, collapse, distrust and skepticism about human values in resolving social conflicts.

3.2. Type of outcast, traumatized people associated with a sense of exile

3.2.1. People as outcasts

3.2.1.1. People with the soliloquy and delirium

- People with the soliloquy and delirium are those who are disoriented, unable to think clearly and falls into a state of dichotomy in the most alert situations.

- The character in Coetzee's novel fell into a delirium when facing with South African political reality, which was represented through Magda in *In the heart of the country*. To create the type of people with the soliloquy and delirium and the extreme loneliness, Coetzee pushed his characters into the cramped, familiar, repetitive, boring space.

- It is to say, people with the soliloquy and delirium, who are driven to the extreme of the loneliness and deadlock, is a type of character of post-modern literature. Although not being as desperate as characters in Kafka's or Beckett's compositions, it can be seen that Coetzee's characters still had the pessimism and boredom in the struggle to assert their personalities in the South African desert.

3.2.1.2. Those who lose connection with the outside world

- Postmodern people are pushed out of the trajectory of life. They find ways to redefine their direction, however, the more they search, the more lonely, lost, and disconnected they are. All characters in Coetzee's novels lost connection with the world outside the house, the farm, the road and other country. Even with their own soul they become indeterminate.

- Coetzee's novels always places their characters in situations that force them to move themselves to the connected region, but all fall into tragedies, disappear in the long time, immense space of South Africa, as: Magda, Michael K, the Judge, etc.

3.2.2. People with traumas

Most of the people in Coetzee's novels carry physical defects and mental handicaps. Magda - an old virgin in *In the heart of the country*

yearned to be a woman once with spiritual madness and delusions. David Lurie in *Disgrace* with an intense sexual desire, whose wife had died, was expelled from college for allegedly having an affair with a student...

- It can be said that people in Coetzee's novels are physically and mentally defective but that does not mean they are knocked down by circumstances. Somewhere, those people still persistently stand up to overcome, despite difficulties. Sometimes, as the last resort, resisting by remaining quiet as Michael K, these characters mark their existences in a life of absurdity, injustice, and violence.

3.3. Type of people with sexuality and yearning for freedom and the journey back to nature, associated with ecological sense

3.3.1. People with sexuality and yearning for freedom

- Sexuality is found the highest and most beautiful human instinct under Coetzee's pages. ***Each character brings a different sexological function and carries high symbolization.*** Sexuality is an inevitable instinctive part of human life (*Life and Times of Michael K, Disgrace*). It acts as an invisible cord that holds, binds and governs human perception (*In the heart of the country, Age of Iron*). Sexuality is the taste of miseracle, bitter condition and the deviation of power (*Waiting for the Barbarians*)...

- Freedom was the central issue in the writings of South African writers at that time. In apartheid society, the protagonist was bound black people, living in bindingness without equal freedom. Blacks were not allowed to marry whites, nor to love and befriend whites. In all activities in their lives, they also distinguished, created boundaries between the rich and the lowly. Blacks had to work as hired labors, as slaves to serve the white.

3.3.2. People with journey back to nature, associated with ecological sense

3.3.2.1. People with journey back to the natural root

- Refusing, rejecting and being abandoned the life in the city, the life of material, violence, revenge, money and power, Coetzee's characters took their own journeys back to nature to confirm the source of life in the countryside.

- Coetzee is on the side of ecological nature to speak out for environmental protection, hence his writings are filled with typical South African natural landscapes. It is to say, the sparkling scenery under Coetzee's pages has a beauty that is immiscible with any writer in the world.

3.3.2.2. Those who plant the seed of love

Perhaps one of the missions that Coetzee has brought to readers of the twenty-first century with unbelief is the fragile compassion that remains.

People and nature in Beckett's and Kafka's novels are irrationally cold, and there is no field for planting seeds of love. On the contrary, in Coetzee's works, there are still sparkling compassion heading towards the future and life, although being vague and empty. Typically include Curren, Paul Rayment, etc.

- In spite of many divisions and distinctions, Coetzee's novels always bring people together with love. Those are considered the most beautiful songs of love. It is to say, Coetzee's writing always contains sentiment and undercurrent love, connecting people together by the love of neighbours, the love of life.

* The highlight common in Coetzee's novels is the type of character with hurts, loneliness, skepticism in life. These characters have characteristics such as: they are irrational people with tragic allegories, humor about contemporary South African society and politics. Each type of character represents a social form of South Africa during and after Apartheid. Each person in Coetzee's novel paints a dark, gray patch of South Africa under the brutal, bloody, dispersed, divided apartheid regime. They are skeptical, lonely, lost people in the vast South Africa. They are suspicious about society and everything that exists around them, even themselves. These characters monologize in a delirious state, try to explain the meaning of their existences, what love or connection really is.

Chapter 4

THE POSTMODERN NARRATIVE TECHNIQUES IN COETZEE'S NOVELS

4.1. Technique of using narrator in Coetzee's novels

4.1.1. The narrator and dual narrative

- The form of dual narrative is the general narrative feature of post-modern literature. Many different voices are allowed to tolerate into the work, as the first-person narrator, as a hidden writer with varied points of view, thereby creating many layers of meaning.

- Visually, Coetzee's novels were often mistakenly thought to have the traditional first or third person. However, the position and authority to narrating have changed in the post-modern form. As a writer with grand allegories of human morality, Coetzee never judged the right, wrong, good and bad of people, so with the narrative multi-subject tactics, he brought the story out light, forced the readers to get involved to judging moral flows - where human choices fiercely collide.

- Changing narrators is not a new technique of post-modern literature. Since then, the text structure becomes discrete, fragments are patchy and

chaotic, creating non-linear order, a unique dodge in literature. This technique is applied in the novel *Life and Times of Michael K*.

4.1.2. Multiple viewpoints and the unreliable narrator

- To overcome the limitations of the first person narrative form in embracing and discovering reality and human nature, writers have created many particular narrative strategies, such as coordinating first and third person narration, shifting points of view, or interlacing letters, using news from the press and especially arranging for different narrators to narrate in an intertwined way.

The alternating form of narrators and uncommon narrative points of view in Coetzee's novels. The multiple points of view in his novels comes from the indefiniteness of narrators. The story is told by the first person, but the form of exchanging narrative subjects has allowed implied narrators to interject the story, thereby creating two narrative views.

- In Coetzee's novels, there appeared the unreliable first-person narrator with mental delirium and madness, typical in *In the heart of the country*.

- Thus, by using the unreliable narrator, the events of the story become disturbed, creating patchy mental states like post-modern nature. At the same time, this proves an effective mode for Coetzee to express the delirium, panic, craziness of postmodern people.

4.2. Narrative techniques associated with space-time coordinate in novels by Coetzee

4.2.1. Narrative time associated with the experiential journey from center to periphery

4.2.1.1. Journey from the city to the countryside, the desert and the outcast condition

- The journey of moving from this space to another is an interesting feature of characters in Coetzee's novels. Typically, there is Michael K in *Life and Times of Michael K* and David Lurie in *Disgrace*.

- Michael K's ran at full pelt to escape from everything, including human society. Coetzee made a diagnosis of post-millennium disease, a terrifying human crisis in a violent, irrational warfare.

- David Lurie's movement in *Disgrace* was also a fascinating allegory. David's journey can be seen symbolizing the process of whites on South Africa slipping from the center to periphery, from master position to periphery. As a black humor, Coetzee desires readers to realize this country belongs to neither black people nor really white people.

4.2.1.2. Journey across racist boundaries

- The tense political atmosphere in Coetzee's novels does not seem to be bloody and brutal like in the work of other contemporary South African writers. Through his indirect form and unique art of storytelling, he

describes an objective, authentic reality from a different perspective of South Africa. The conflict between whites and blacks was resolved by violence and separative signs and lines. However, somewhere in Coetzee's novel, the reader discovers the roads where white and black people meet and mingle.

- In not a few Coetzee's works, the main characters and the central characters are white people. However, the white mostly do not assume superior power or ruling power. Bass and his white daughter in *In the heart of the country* were deprived of power, land, and isolated among black Africa; Curren the old woman in *Age of Iron* with cancer lives alone with homeless people in the chaotic, strained scene between government and newly rebellious blacks... White characters are all on a invisible journey: crossing apartheid boundaries set by the South African government.

4.2.2. Narrative techniques associated with mazelike circle spatial coordinates and co-existing fragmentation time

4.2.2.1. The narrative associated with the mazelike, ircle space coordinates

- Unlike Kafka, the characters's journeys in Coetzee novels are clear, purposeful, but their preparations are irrational and blurred in every detail. By building characters moving from space to space in the desert South Africa, Coetzee let his characters hang around with the tragedy of stalemate.

- The maze or circle symbolizes human misery and muddle. Coetzee draws in the reader's imagination a highway of magical mazes, thereby not only condemning reality but warning people that: life is mazes and those who desire real freedom, they need to have the courage to overcome it.

4.2.2.2. The narrative associated with fragmented, simultaneous time coordinates

- The narrative technique associated with simultaneous space and time coordinates is also a unique form frequently appearing in Coetzee's novels in particular and postmodern literature in general. This form allows to mix different storylines at the same time and the character's fate is introduced in many spaces and times. In the postmodern fiction, the simultaneity is currently heavily applied to create numerous layers of space that concurrently appear and to be able to build the character's mental space with pathological panic.

- The simultaneity of the space-time classes combined with the simultaneity of psychological aspects makes the literary image ambiguous, multifaceted and increasing in dialogic property. On the other hand, this

structure allows the writer to expose assorted problems in life. Coetzee is a writer who rarely draws conclusions about postmodern people and society. The form of exposing, synchronizing all aspects of life for readers to perceive becomes a specific feature of Coetzee's novels.

4.3. Other narrative techniques in Coetzee's novels

4.3.1. Metafiction in Coetzee's novels

- Metafiction could be understood: "novel that imitates a novel rather than the real world" [*cited by Pham Ngoc Lan*]. Metafiction is not only meditations on reality, the writer's essence, but it is the meditation, interpretation of writing, artistic conception, an experiment for literary creations. Writers in metafictional works often write about their writing process, a narrative about the narrative, a fiction about the fictions themselves. Patricia Waugh argues that "explore a theory of fiction through the practice of writing fiction" [*cited by Pham Ngoc Lan*].

- Metafiction is a original characteristic of Coetzee's literature. Beside being a writer, Coetzee is also a illustrious literary critic and theorist about senior novelists. Therefore, in a large number of his novels, he directly or sometimes indirectly expressed the artist's creative conception. *Slowman* advance a mission to discover the reality of human life as well as physical trauma. Elizabeth Costello emphasizes the spirit of straightforward criticism in literature. *The Lives of Animals* refers to the relationship of literature to the animal world.

4.3.2. Technique of using skeptical, bitter tone

- The overarching tonic in Coetzee's novels is **skeptical, bitter, sarcastic tone with the shade of black humor**. This stems from various reasons. *First*, Coetzee is a writer of minimalist, laconic style. The story is told in a cold, sometimes joking shade with the fate of human beings. *Second*, the writer has no belief in the moral values of South African political institutions. *Third*, as a writer with exile status, being denied citizenship by South Africa, settled in Australia, visited and taught in different parts of the world with his inner Jewish sense... Thus, the lonely, skeptical tone and complex of a bitter human condition reign in every page of Coetzee's novels.

- With a bitter, sarcastic tone of black humor, Coetzee depicts the people existing in that empire, with emotional tensions and struggles, with destruction and depravity, purges and injuries. He created an extremely sharp mirror to the real life of mankind under Apartheid in particular and during the war in general. Coetzee constructed a mythical atmosphere, but his story reflects human's realistic and internal world.

4.3.3. Parody game, autre-biography and simplified tactic

4.3.3.1. Parody game and autre-biography

- Pastiche or parody is a prominent feature in Coetzee's novels in particular, of postmodern writers in general. It creates a reality that is both real and unreal, serious and not serious, unable to distinguish truth from joke. Coetzee's typical works on literary parody: *Master of Petersburg* (1994) parodies *Crime and Punishment* by Dostoyevsky (Russia), *Foe* (Enemies-1986) parodies Daniel Defoe's *Robinson Crusoe* (UK), etc. With the form of parodying, simulating texts, stories of previous writers, Coetzee's novels has helped readers expand the amplitude and dimension of thinking about contemporary human condition.

- Besides parodies, in the process of literary creation, Coetzee also utilizes the form of autre-biography to write about his life. The autre-biographical trilogy: *Boyhood*, *Youth*, and *Summertime* partly encourage readers identify a secret, distinct, charismatic Coetzee. He has a divergent style of autobiography/biography compared to earlier famous writers. Coetzee intends to go beyond borders, division of literary genres by novelizing his biography in various forms, mixing imaginary and reality, fact and fiction.

4.3.3.2. *The style of extreme moderation*

- *Minimalist writing style*

Coetzee's style is immediate, bare, and unaffected, does not confuse readers with florid language. Coetzee's wording is said to resemble the bare landscape of South Africa. The success of this language forces the reader to have further thought about what presented on the page. Besides, these bare letters convey a voice of the man who separates himself from all matters and events, which makes his novel contain plentiful messages.

- *Simplified tactic*

Coetzee's novels are of moderate size, usually less than four hundred pages: *Disgrace* has 287 pages (English: 218 pages), *In the heart of the country* has 258 pages (English: 139 pages), *Life and Times of Michael K* has 314 pages (English: 184 pages), *Slowman* has 363 pages (English: 272 pages), *Waiting for the Barbarians* has 332 pages (English: 156 pages)... The condensation was expressed in the author's ingenious writing. It is a close, careful, laconic but very clear structure. This has led some Coetzee researchers to question the difference between short stories and short novels, short novels and long stories.

* Studying the narrative art in Coetzee's novels, we found that each was chosen by Coetzee with a different storyteller to create unique, attractive features of postmodern literature. There is one privilege Coetzee gave the character was the right to remain silent. The characters in Coetzee's works are incessantly trying to find opportunities to connect with society. But all are nonsense. The tragedy of being outcasts becomes

more common and culminating when they even have no connection with themselves.

CONCLUSION

1. It is to say, the advent of postmodernism has a great impact on literary life in the twentieth and twenty-first centuries. Although there are many disagreements, having not reached final conclusions about its origin, term and particularity, postmodern literary theorists and critics are all in agreement, basing on the basis of linguistic philosophy. There is the emphasis on petit narratives, micro writings, the new role of the reader, the game nature of the language, the expression, the messy sense, the puzzle piece, the mix, the interdisciplinarity, etc. In the process of studying fiction by South African writer Coetzee, we remark that this is the typical post-modern writer with a post-colonial and exile consciousness at the end of the twentieth and early twenty-first century. Coetzee is a unique phenomenon of contemporary South African literature. Crossing the borders of the country, he becomes the international writer. Coetzee novels as well as critiques have characteristics of postmodern thinking. Owning a specific writing style, which is close to both classic and modern, and employing different methods, Coetzee makes his novels appreciated in the topic, content as well as the excellent art of postmodern processing. In each of his novels, readers not only see a specific land and space in South Africa but also realize that it can happen anywhere in their country. The human condition of South Africa in the context of a volatile history is also the identity of each of us in all time; The narrative art is surprisingly traditional and simple but it is able to break the rules of previous composing methods. Coetzee's literature does not appeal to readers by the originality in art but by postmodern characteristics to expose the human condition in the historical context of black-white, justice-injustice, silence-expression, morality-falsehood, man - woman, etc.

2. Coetzee's creation springs from his experiences and feelings about reality, life and people. In many interviews, he normally keeps quiet, elusive from questions related to personal matters. At those times, he demanded in return that read the work one more time. His works are about social issues like many other writers's, but he finds new values from relationships, restrictions intermingled between concepts: freedom, morality, sexuality, loneliness, primordial instinct, realistic compromise, etc. He breaks the old, turns it into fragments. With that action, he posed the problem of rebuilding the new one from the old fragment. The newly born is a new way of thinking, new view on the values of moral action,

laws, and social regime. Through the allegories, black humor, symbols, Coetzee's novels raised many social and political problems in South Africa at that time. Does the change of social regime and the elimination of racism really stabilize and develop the society? Is the behavior of the government representative really beneficial for the people? Can a civilization be created and maintained when people treat each other in modern society even worse than animals? Thus, the theme of his novel plays a huge role in contributing to creating their global influence. It also partly made Coetzee's name in literary circles of the contemporary world. Coetzee's novel is a world of darkness, miseries, desperation, and other misfortunes. It is a direct result of the harsh racism, of the colonial war. Although the picture of South African violence is not as bloody as in the work of contemporary writers, Coetzee painted the brutal and harsh consequences of such wars. In the context of having to choose when both options are equally bad, people actually have a dilemma. Not only blacks but whites with the power of the strong also fell into tragedy. The relationship of master - slave - corrupt person swaps or slips from one position to another. White people are no longer civilized but feel guilty. Black people are not barbarians but have a sense of revenge... All cover the oppressive political atmosphere in South Africa under the racist regime. There is a fact that, after racism, the divided situation remains strained in this Rainbow nation. In South African society, there is not only the black-white conflict, but there are many new and equally fierce conflicts as well: wealth-poverty, indigene-exile, master-slave, sin-favour, etc. All situations are resolved by violence. It becomes a culture in South Africa. Despite the efforts of the government, the ANC party, and the talented leader Nelson Mandela, the blacks have absolutely not escaped the discrimination. The consequences of the old regime are still haunting today.

3. The heart of all-time literature is solving the problem of people. Coetzee's novels are built with many different types of people. Despite being a white writer, Coetzee does not describe unilaterally. All are objectified. The attitude of an outsider has helped him build unique, non-repetitive character types of black and white. The character world in Coetzee's novels consists of people who are unhappy, sick, physically and mentally hurt, with no connection with the outside world. They are lonely, alone, lost in the journey to find their own essences. Magda, the Unnamed Judge, Michael K, professor David Lurie and Paul Rayment were all skeptical of present situation. Each poses big questions for himself and for

society: Is South Africa the homeland (Magda)? What is the nature of barbarians (Judge)? Which is most important to us, love or social institution (Michael K)? When do white knowledge and black vengeance come to an end (David Lurie)? What do being cared for and love mean to people (Paul Rayment)?... All of their journeys to find identity for themselves fail, forcing them to quietly accept the exile in a foreign country and even in their own homelands. Magda is solitary in the vast desert because South Africa does not belong to a white girl like her. The Judge does not know about the future of him and the town he runs. Insentient Michael K tries to alienate human society. He became an exile in his own soul. David resign himself to accept a boring, monotonous, vulgar life on a remote farm. This place is not for the white intellectual who is disciplined, abandoned like him... All of Coetzee's characters attempt to connect with the outside, but fail. They are all those who are pushed to the peripheries by the society and at the same time they also marginalize themselves. Not only suffering tragedies of disability, physical illness (Michael K, Paul Rayment, Curren), Coetzee's characters are traumatized as well (Magda paranoia, Curren sick, David abandoned...). However, the highlight that makes the miracle of human in Coetzee's novel is that: despite being pushed to the extreme of tragedy, they still kindle at the end of the path the light of life, conscience, humanity. In addition to the human status in South African society under Apartheid and post Apartheid, Coetzee's novels also reflect a series of prominent dualities: white-black, superior power and absconder, master and slave, violence and violation, escape and disbelief, silence-expression, existence and extermination, etc.

4. In chapter 4, we examine some narrative art features in Coetzee's novels such as: narrator, narrative point of view, tone, texture, minimalistic tactics,... since then, confirming that Coetzee is the typical postmodern writer of the twenty-first century. In the 6 novels surveyed, there are 6 storytellers differing in age, occupation, personality, color, class... As a result, the character's point of view on the reality of life in South Africa is spread in many different positions and times. The broad social picture is consequently seen in many dimensions. There is an educated, white language professor with a certain position in the South African intellectuals (*Disgrace*), an aged white Judge who served the Empire but was protecting the barbarians (*Waiting for the Barbarians*), an old black man, who one day had to amputate a leg because of an accident (*Slow Man*)... With many diverse character types, Coetzee's novel has

covered all aspects of contemporary South African social life, especially, the part of two female characters, white old woman Curren with cancer, lonely and wobbly life in the violent scene of South African politics (*Age of Iron*) and the old, white and virginal girl, who lives in a secluded desert (*In the heart of the country*). Coetzee applied different narrative strategies for his novels. *Disgrace*, *In the heart of the country*, *The Life and Times of Michael K* are told in the implied third person and divided into short chapters. In general, this type of narration is almost familiar to classical and modern literature. However, with the diversity in methods, Coetzee offers readers a unique and attractive swap of postmodern narrative subjects. The remaining three novels are told in the first person limited. *In the heart of the country* is divided into 266 parts, *Slow Man* consists of thirty chapters, *Age of Iron* has 4 chapters. With no repetition in the narrative, Coetzee's novels become more attractive than ever. The narration on the axis of experiential journey and fragmentation, simultaneity are currently two typical narrative styles in the six Coetzee novels that we examine. Each of his characters travels throughout South Africa to assert his existence in a spiral pattern. In a society where violence turns into a culture, human becomes distrustful to all eternal civilized values and to himself, so existence becomes the pure central problem of Coetzee. Metafiction is an original form in postmodern literature in general and Coetzee in particular. As a reserved writer who rarely appears in public, he authorizes his works to express themselves in a metafiction form. Elizabeth Costello's highly frequent appearance in novels that replaced him in dialogue on issues of literature, politics and society. In the role of a female writer, appearing as the main character, sometimes as a supporting character, she spoke up the artistic voice as well as the writer's creative journey in post - divided South African political context and the condition of exile abroad. Embraced in Coetzee's novel is a skeptical, lonely tone with bitter, painful tragedies, which is the general tone of post-modern literature. When all truth values collapse, man disbelieves in reality and mistrust becomes the general psychology of humanity. The more cynical, the more lonely people are in the present situation. All surgeries only bring feelings of fear, crisis, and loss of confidence. Constructing postmodern human tragedy, Coetzee's literature is not lengthy with analysis and description, all written in a simplified, excruciatingly moderate style. Not being flamboyant, ornate, his literature dries up on every page with the essence of capturing the most authentic

dark picture of South African people and their conditions of under Apartheid and its consequences.

On the whole, there has been abundant of studies on novels by Coetzee in the world, with many works associated with leading names in postmodern critics. However, in Vietnam, the number of researches on Coetzee are small and most of them lack specialization. In the confined scope of a Literary PhD thesis, we only limit at the postmodern features of the 6 Coetzee's novels translated into Vietnamese. His novels still have many issues that need to be studied and explored from other perspectives such as: human condition from the theory of black feminist criticism, violent culture, ecology in fictional novels, interculture and the historical story of post apartheid South Africa, sexological violence and human condition, animals and traumatic human beings, dominant language, etc. Hopefully in the next research works, we will try to exploit more deeply the above issues to expand the amplitude. During the research process, it is difficult to avoid shortcomings or sometimes subjective conclusions due to certain limitations on foreign languages, deviation of translated text, and unhardened postmodern theory... Nevertheless, we hope that this piece of research will become a useful reference, opening a multidimensional view of Coetzee's novels in Vietnam.

PUBLICATION LIST OF RELATED SCIENTIFIC WORKS

I. Published articles directly related to the thesis

1. Chu Đình Kien (2017), “The narrator image in the novel *In the heat of the country* and *Disgrace* by J.M. Coetzee”, *Proceedings of National Scientific Conference*, Hue University of Education, page.166-tr.171.
2. Chu Đình Kien (2017), “Post-Apartheid culture in *Waiting for the Barbarians* by John Maxwell Coetzee”, *Journal of Science*, Hue University, No. 6A, Volume 126, page.13-23.
3. Chu Đình Kien (2017), “Postmodern people in *Slow man* by John Maxwell Coetzee”, *Proceedings of Youth Scientific Conference 2017*, Hue University of Education, page.94-101.
4. Chu Đình Kien (2018), “The novel *Disgrace* by John Maxwell Coetzee seen from the postcolonial perspective”, *Journal of Science*, Hue University of Education, page.44-52.
5. Chu Đình Kien (2019), “The female characters in John Maxwell Coetzee's novels seen from the theory of colonial feminist criticism”, *National Conference*, University of Education, Hue University, page.894-902.
6. Chu Đình Kien (2019), “Postmodern people in *Life and Times of Michael K*”, *Journal of Science The University of Danang - University of Science and Education*, No. 33 (02), page.45-52.
7. Chu Đình Kien (2019), “Apartheid in *Age of Iron* by John Maxwell Coetzee”, *Journal of Science The University of Danang - University of Science and Education*, No. 34 (03), page.66-72.

II. Published articles indirectly related to the thesis

8. Chu Đình Kien (2015), “Jewish problem in the two works *Les Bienveillantes* (Jonathan Littell) and *Sorstalanság* (Imre Kertész) from the viewpoints of cultural relativism and cultural ethnocentrism”, *Journal of Science*, Hue University, No. 06, Volume 105, page.101-113.
9. Chu Đình Kien (2017), “War issues in *Sorstalanság* by Imre Kertész from cultural - historical perspective”, *Journal of Science*, Hue University, No. 6B, Volume 126, page.167-176.
10. Chu Đình Kien (2018), “Postmodern sensibility in the novel *Chuyện ngõ nghèo* by Nguyen Xuan Khanh”, *Journal of Science*, Hue University, No. 6C, Volume 127, page.123-135.